

На 5 април 2010 започва второто издание на курса по творческо писане, организиран от издателство „Балкани“. Курсът е индивидуален, съобразен със специфичните интереси на всеки участник. Провежда се в офиса на „Балкани“ в София и по интернет за всички желаещи от страната и чужбина.

От април предстоят и периодични седмични срещи с известни български и чуждестранни съвременни писатели.

Целта е всеки участник да достигне до своя дебют в рубриката на сп. „Литературни Балкани“ – „Първи разказ“. В нея се представят и първите стъпки на известни писатели класици. В новия бр. 18 от март 2010 това са разказите на Йордан Радичков и Георги Мишев наред с творбите на участници от първото издание на курса през 2009.

За повече информация:

e-mail: bg_balkani@abv.bg, 0899 360 515, 02 9445039

Първият разказ на Йордан Радичков: ТОЙ ИДВА, ИМИГЮ, ЧУВАШ ЛИ?

Бригадир в Хаинбоаз

Когато издигаха скелите на селската електростанция, старият, с тесни азиатски очи Иляз ръководеше строежа. Той тичаше неспокойно край миришещите на смола греди, опипваше здравината на всяка изработена от ковача скоба и чак след като се увереше в здравината ѝ, позволяваше да се кове.

После се спускаше с късите си крака до клокочещата Кара Сух, сваляше своята плетена шапчица и като гледаше с притворени очи дали скелите не са изкривени, казваше:

– Много хубаво!

Друг път с пъргавината на дете ще изтича по стълбата до дърводелците майстори, от дванадесетметровата височина на скелето ще извие малката си глава и като птичка ще погледне надолу – не куца ли някъде. Макар че гредите и талпите бяха здраво скрепени, дядо Иляз подгръпваше своята малка, прилична на щипка кълачица брада, и се обръщаше към най-близкия майстор:

– Салихко, забий още една скоба!

Така го запомниха строителите на Чемжас – да опипва всичко сам, да напътства, да се катери неуморно по скелето, да оглежда навсякъде и да си бърбори самичък:

– Всичко трябва да бъде хубаво. Самият народ строи тука, как иначе?

Дядо Иляз обходи всичко и не без гордост каза:

– Готова е, а? Като че фабрика е правила всичко.

Майсторите гърводелци си заминаха и в гола останаха само бучащата Кара Сух, бялото скеле и малката гъсчена къщичка за динамото. Небезпокоявани от строителите, гроздовете и авлигите отново се завърнаха край разпенаната като мляко река и с любопитство заразглеждаха строежа.

Същата вечер, в мечтата, селяните говориха само за централата и се прибраха едва когато съзвездие Орион показва триъгълната си глава над косматите от гърветата баури. Прибра се късно и дядо Иляз. Кускустът отдавна бе изстинал, а калаците бяха станали твърди и мъчно се поддаваха на болните зъби на стареца. Илязовица се въртеше в леглото и сърдито гълчеше.

– Ти недей се сърди – уговаряше я дядо Иляз. – Какви работи стават само, какви работи! Утре по тела ще потече ток като в град. Все едно, че десет лампи ще светят в стаята.

– Хайде лягай – подкани го старата. – Стига си бърлил.

Но старецът си свиваше бавно цигара от вестник и продължи тихо:

– Не разбира... Къде може да разбере жена... Та тука утре ще има празник – по-голям от курбан-байрама. Големите хора ще дойдат за празника, чак от София, може би.

Така подхвърли Ферхад тази вечер в мечтата. Ще дойдат, разбира се, че ще дойдат, как иначе! То даже самото Правителство знае за централата, чуваш ли, Имигю?

Но старата вече спеше.

– Спи. Нека спи. Пък Ферхад каза, че дори Червенков знаел за нашата централа и питал един от министрите докъде сме стигнали с нея. Виж ти – вдигна учудено веждите си дядо Иляз, – най-големият човек се интересува как вървят работите в Чемжас. Чуваш ли, Имигю, най-големият човек!...

Дядо Иляз стана и запали цигарата си от окачената на стената газена лампа. „Какви времена, какви времена – чудеше се после в леглото той. – Най-големият човек

знае, че в Чемжас са докарали машина за ток и селяните правят светлина. Какви времена...“

В стаята бе тъмно и само в левия ъгъл до прозореца светеше зелен неподвижен квадрат – грееше луната. В сандрата непрекъснато бръмчеше кой знае откъде попаднала нощна пеперуда, блъскаше се, спираше за миг и отново забръмчаваше глухо.

„На, пеперуда – мислеше дядо Иляз, – а и тя лети, работа върши. Бръмчи и напомня на хората за себе си. И с човека е така. Като върши работа всички го знаят. Ако нямахме централа, кой щеше да знае, че в Чемжас има добри хора? Никой.“

Зеленият лунен квадрат в ъгъла се изгуби леко от очите на стареца, бръмченето стана все по-тихо и изчезна съвсем...

И тогава сякаш някой извика. Като че дядо Иляз викат.

Вика ли някой навън?

Дядо Иляз нахлузи галошите си и излезе. Няма никой. Само Арап се прозяваше сънено пред вратата и въртеше опашка. Наголу към централата отново се чу вик. Нямаше съмнение, че викат него, стареца – ръководител.

Като закопча бързо жилетката си, дядо Иляз се спусна по пътеката към централата. В гората пееха птици, шумеше тихо вятър. Луната светеше през клоните на бориките и плетеше сиви дантели по тревата. Шумът от лудата Кара Сух се чуваше все по-силно.

„Ами ако е някой злосторник?“ – обезпокои се старецът.

Той спря и сложи ръце на устата си:

– Ей-и-и-и!

„И-и-и-и!“ – повториха доловете и викът се стопи в зелената лунна нощ.

Дядо Иляз се затича и видя: накрая на скелето, откъдето започваше улеят, стоеше човек с ръце, скръстени отпред, и дълго палто в ръцете. Човекът не побягна, както очакваше старецът.

„Не е тукашен – помисли дядо Иляз, като приближи.

– Ризата му е пъстра.“

Действително непознатият бе в бяла селска риза с гребни шевици и с каскет. Планинците не ходят така. Старият се спря. Стана му неудобно. Спокойствието на непознатия, види се, го смути.

– Дядо Иляз ли? – се ръкува непознатият със своята широка длан. – Мислех, че никого няма да намеря, а то със самия ръководител се срещнахме.

Старецът виновно се усмихна в бялата си брадичка.

– Ами ръководехме – смънка той. – Хората искаха така и ние, както можахме, ръководехме.

– Добре сте ръководили – одобри непознатият. – Народът е искал така, това е главното.

– Така си е – съгласи се старецът.

Непознатият се наведе и заразглежда ставилото и улея.

– Все вашите хора ли правиха това? – запита той.

– О-хо – се похвали дядо Иляз. – Какви майстори имаме ние!... Като във фабрика са изработили всичко.

– Хубави майстори – каза непознатият, като опипваше пристегнатото с ковано желязо и изпъстрено с резба ставило.

Голяма радост изпълни сърцето на дядо Иляз от хубавите думи, които каза непознатият. Поиска му се да покаже на човека и как работи самата централа, как всичко е отмерено в нея и как водата само за минутка ще даде ток.

– Казваха чифликарите, че нищо няма да направим – оплака се той.

– Чифликарите нека погризят още малко цървулите ви – засмя се непознатият. – Напук на тях направихте централата!

– И каква централа само! – умил се старецът. – Искате ли да опитаме?

– Да опитаме – съгласи се непознатият.

Дядо Иляз вдигна ставилото. Водата плисна по улея и подгони пред себе си леко огънати трески. След минутка тя забуча във варада, удари витлото и се запени като мляко. В дъсчената къщичка равномерно зажужука динамото.

Двамата слязоха пред къщичката. За да влезе вътре, човекът трябваше да се наведе – рамката на вратата стигаше до плещите му. „Малка е вратата – забеляза дядо Иляз, – как не видяхме това.“ А самият той се губеше в широката рамка.

Непознатият остави палтото си и включи тока. В стаичката внезапно стана много светло. Очите на стареца се овлажниха и през мрежата на влагата той гледаше като сън непознатия, върху чието лице падаше сянка от каскета. Динамото жужеше и навремени проскърцваше рязко.

– Май проскърцва вашата машина, дядо Иляз – забеляза непознатият.

Човекът запретна по селски широките си бели ръкави и взе от поличката кутийката с маслото. Дядо Иляз, чиито клепки бяха мокри от светлината и от вълнението, се заоправдава:

– То сме малко неуки в машинната работа...

– А не бива – каза непознатият. – Нито да сме неуки, нито да скърца някъде у нас.

Той се наведе над сивия цилиндър на динамото и внимателно смаза клапичките и оста. Скърцането се стопи и остана само монотонното жужукане.

– Така вече върви – каза непознатият и повдигна с опакото на дланта каскета си.

Дядо Иляз за първи път видя бялото му лице, от което го гледаха дълбоки очи, оградени със слаби сенки. Над очите – леко повдигнати вежди, сякаш непознатият се учудваше на нещо. Старецът разтри очите си с ръкава на ризата и погледна над поличката, където имаше малък портрет на човека – портретът на най-големия човек в държавата. Оня от портрета и непознатият си приличаха като две капки вода. Дядо Иляз усети как отново му овлажняват очите.

– Другарю Червенков – пристъпи той към непознатия. – Та това сте били вие...

Той постоя за миг.

– Как така пеша гоидохте? Та ние да сме пратили

катъри, най-хубавите си катъри. Толкова път, толкова път да вървите пеша.

– Нищо – раздруса гружески раменете му човекът с повдигнатите вежди. – Нищо. Аз исках да видя вашия път, пътя, по който електричеството свети. Хубаво, хубаво е станало.

– Затова и работихме – шепнеше дядо Иляз. – Да стане хубаво...

– Е, да вървя, дядо Иляз, късно е вече, а работа има още много.

Старецът стоеше с мокри клепки като дете пред баща си и се смееше с детска усмивка в своята измачкана бяла брадица.

– Напук на чифликарите, все по широкия път вървете – каза човекът. Той се засмя на вратите и от усмивката очите му се притвориха.

Бялата, с гребни шевици риза се стопи в нощта, а старецът още стоеше като скован и се усмихваше. Шумът от динамото бучеше в ушите му. „Какъв човек само – мислеше старецът. – Няма такъв планинец по нашия край.“

• • •

... Дядо Иляз отвори очи. Бръмчи... Изглежда, че перерудата още не се е освободила от сандрата. Някой тропна по вратите.

– Ти ли си, Имигю? – попита дядо Иляз.

И изведнъж извика:

– Ей, Имигю, чуваш ли, Имигю? Той идва, разбираш ли? Заедно бяхме на централата...

Но старицата не го чуваше. Тя шеташе в другата стая и печеше калаци на нажежената плоча за днешния празник.

• • •

Когато дядо Иляз разказа сутринта в мечтата за срещата, не му повярваха. Имигю каза пред жените, че старият е спал неспокойно, бълнувал.

– А кога иначе ще дойде – подръпваше бялата си брадица дядо Иляз и гледаше насядалите по овчите кожи се-

ляни. – Кога иначе ще дойде, ако не през нощта? Той и напреж е идвал, но не знаем. През деня с гържавните работи се занимава, а през нощта ходи навсякъде, да види всичко сам, всичко с ръка да пипне. Как иначе?

– Добре де, ако е идвал, все ще има следи – каза Ферхад, който вчера сам твърдеше, че може да дойде. – Да видим тогава.

Дядо Иляз прие и не без достойнство заведе хората на централата.

Следи действително имаше.

Рудозел, 1953 г.

В. „Литературен фронт“, № 30, 23 юли 1953, стр.3

Бележка на ПРОФЕСОР МАРИЯ МЛАДЕНОВА:

„Преди доста години имах поредица от срещи с Йордан Рагичков. Те бяха по повод на работата ми над неговата персонална биобиблиография, която бе публикувана през октомври 2004 г. Уви, след неговата смърт.

При една от срещите ни го запитах спомня ли си кой е първият му публикуван разказ.

– Да – отговори той. – Това е разказът ми „Слънце в чинийка“. А според мен – казах аз – Вашият първи разказ е „Той идва, Имигю, чуваш ли?“.

По лицето му премина смущение.

– Да, това е моят първи разказ – тихо каза той и замълча. Явно имаше причина, поради която споменът за този разказ го накара да се замисли или с мисълта си се върна в Рудозел през далечната 1953 г., когато го беше написал като едва навлизащ в занаята млад журналист. Деликатно замълча.

В годините от 1956 до 2003 Йордан Рагичков публикува няколко десетки книги с великолепни разкази, населени със суматохи, с верблуди и теници, с чирикащи врабчета, с вълчи вървици и свраки, с духовите музика на прекрасния Северозапад, където бе роден и израснал, но странно защо той никога не включва в тях първия си разказ, докато много други публикува по 5–6 и повече пъти. А „Верблюд“ и „Свирепостроение“ е публикувал по десет пъти.“

Георги Мишев:

Първият си разказ написах на 16–17-годишна възраст, след неколкогодишна подготовка. Подсъзнателна, разбира се. „Сухите тренировки“ започнах като дописник на детски вестници и списания, които излизаша по това време. А времето бе „след Девети“, когато новата народна власт наричаше децата „септемврийчета“ и ги подреждаше по „стройни чети и дружинки“. На всяка чета се „назначаваше“ и един „дописник“. При моя класов произход, с дядовци кулаци и баща гърводелец с национализирана бчварница, не можех да стана командир на чета, знаменосец или политпросветник (нещо като политкомисар), но се допускаше да стана дописник – още повече, че нямаше голям наплив за една работа, свързана с писане... Пишех по една страничка от тетрадка за трудови дни, бране на царевича или шипки, за събрано старо желязо, за намерено портмоне и т. н. Темите ми задаваше самата дружинка, после почнах сам да си ги намирам, след като се вглеждах и замислях около случките на „заобикалящата ни действителност“. Нещо като болестта на поетите, за която говори Валери Петров: гледаш морето и се пиатш „като какво е синьо?“...

В гимназията, след едно увлечение по рисуване на карикатури, усетих, че възможностите на езика са по-големи от молива и туша и апетитът за писане се възвърна. Станах „учкор“, сиреч ученически кореспондент, за разлика

от „рабкор“ и „селкор“, както се наричаха дописниците от фабрики и текезесета. Вестниците с охота печатаха дописките, които за разлика от днешните текстове на медиите съдържаха само положителни новини. Задължително всяка дописка трябваше да отговори на двата въпроса: „къде?“ (става нещо) и „какво?“ (е станало). Правех жалки опити да вмъкна и въпроса „как?“ – как е станало, но редакторите бяха непреклонни. Постепенно се принудих да прескоча рамките на жанра, да превръщам дописката в репортаж, в очерк или феyleтон. (Във филма „Момчето си отива“ има сцена, където се говори за един феyleтон срещу стригането на абитуриенти – беше наистина по случка, станала в нашия клас от онова време.)

Начеващият автор обикновено се измъчва от въпроса какво да пиша, но при мен от дописническите тренировки по-скоро ме тормозеше начинът „как“ да опиша това или онова. Тоест как да му намеря формата. Така налучках разказа като територия на свободата, където всичко можеш да изразиш в действие, състояние, да сменяш гледните точки, да рисуваш или окарикатуряваш, да тъгуваш или да се смееш, с две думи, бях открил жанра на неограничените възможности. Така мислех на оная тийнейджърска възраст, така го мисля и сега, вече на 75, като

Георги Мишев от времето на първите си студентски години, кв. „Вароша“, Ловеч, зимата на 1953–54 г.

Фотоархив: Георги Панамски | 145

разтеглям малко разказа до размера на романа...

Бях обходил вече в старинния квартал „Вароша“ местата, където се е крил Левски през нелегалните години на робството, писал бях дописки за старци, слушали от родителите си за чутовния герой, знаех и случки, още неописани по темата. Реших да се спра на една, в която Левски, попаднал в засада, се пререшава като рибар и крачка по крачка по брега на реката, хвърляйки серкмето за риба, успява да се измъкне от градчето. Не изпитах особена трудност при писането, да не кажа, че повече бе удоволствието, понеже много неща ми бяха познати: кварталът, реката, технологията на хвърлянето на серкмето – бях ходил за риба с бащиното серкме. Що се отнася до образите на Левски и турците – под ръка ми беше прочетеното от Вазов, секънд хенд, макар и не буквално.

Забравих да кажа, че подтик за темата бе един литературен конкурс, обявен от областния вестник „Септемврийска победа“. (Тази традиция на вестникарски литконкурси, жива и до днес, е родила не един автор и графоман). Изпратих съчинението си на плевенския адрес и след два-три месеца милиционер пристига един следобед у дома. Вика ме началникът на отдел „Просвета“ Коста Христов. Началникът, висок, намръщен, оглежда ученическия ми шинел и не остава доволен от вида ми:

- Дай си паспорт!
- Нямам паспорт.
- Иди и го донеси!
- Още нямам... На седемнайсет години съм, недовършени.

– Как ще удостовериш, че си ти? Тука са пратили една сума, не мога да я дам на Сулю и Пулю, трябва някой да удостовери, че си ти!

Той стои прав, гризе си устната, накрая нарежда да доведа баща си или майка си. Но те са във фабриката, докато уда да ги доведа, ще изтече работното време, а Коста Христов има някаква работа, не му се чака.

– Излизах на улицата и довеждаш някой, който те познава и има паспорт.

Излизам. По улицата щъка народ, но кой те познава, когато си на седемнайсет, недовършени, когато си господин Никой и най-много познато лице на съученик да мернеш в на-

валицата, но лицето като теб още няма паспорт.

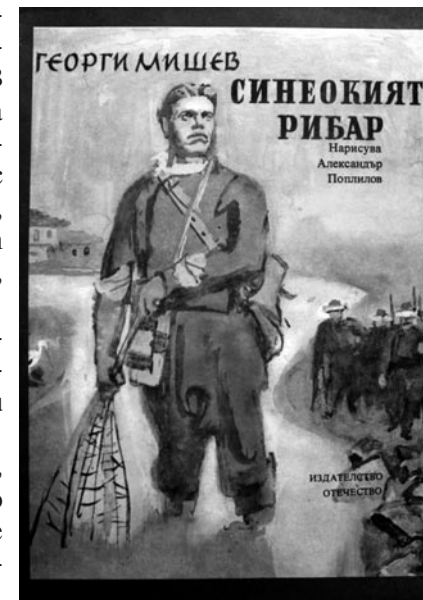
Но, има Бог: загаба се съседът чичо Марин, твърде важен за мен и по друга линия – при него живее Верчето, негова братовчедка, на която отдавна искам да привлека вниманието (за малко да кажа „да свала“, но по онова време такъв глагол не съществуваше).

Чичо Марин тайно не ме обичаше, беше ме засичал пред портата с братовчедката, сигурен бях, че не одобрява плановете ми да му стана роднина. Друг път щях да се направя, че не съм го видял, но сега, широко усмихнат, заставах пред него и изложих проблема си. Някъде на дълбинно ниво работеше и друг интерес: ето, ще види той сега какъв конкурс съм спечелил, какви пари вземам, ще разбере, че не съм чак толкова загубен, че има някакъв „хляб“ в мен...

След като изслуша молбата ми, макар с недоволствие, чичо Марин се отклони от пътя си и ме придружи до отдел „Просвета“. Процедурата беше кратка: паспорт, подпис, пачка от касата в размер на три хиляди лева. Очаквах началникът Христов да се разведри, да раздруса ръката ми и да каже по нашия начин, като на процапаник, „ха да е хаурлия“... В погледа му обаче остана съмнението, че невзрачното същество насреща, с шинел и пъпки покрай носа, може и да не е истинският автор. Преди да си тръгна, ме застигна въпросът му:

– Знаеш ли какво е плагиат? Да си преписал от някого? Това е подсъдно и парите се връщат!...

Отвън чичо Марин, който също не знаеше нито какво е разказ, нито какво е плагиат, ме гледаше подозрително:

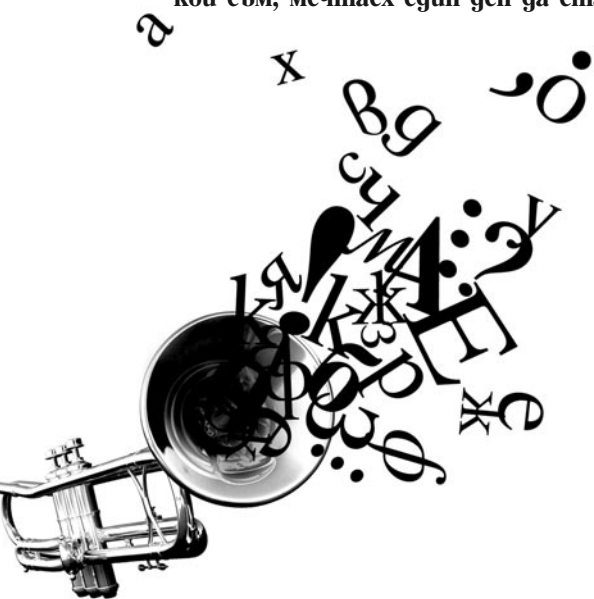

издателство „Отечество“,
илюстрации: Александър Поплилов, 1987г.

– Какви с тия пари? Аз за три хиляди бачкам три месеца! Как тъй си драстал нещо и – три хиляди!?

С това приключи моят литературен дебют. Разказът, пристигнал с новия брой на „Септемврийска победа“ не трогна никого в махалата и в града, не събуди нито възхита, нито критика. Май че не впечатли особено и „братовчедката“, (трябва да я попитам дали го помни – тя е вкъщи вече петдесет години). В оная възраст, вместо да се занимаваме с литературни анализи около замисъла, съдържанието и формата, гледахме да идем на кино или на ученическа забава. Забавите ставаха в съботните вечери, в мазето на гимназията, цялото в бели фаянсови плочки – през седмицата беше гимназиалната трапезария. В събота вечер свиреха музиканти от горните класове, промпетист бе Флоро, невзрачен и пълчив, но виртуоз на лъскавия инструмент, от тръбата му капеше слюнка, а над главите ни се виеше невероятно красива музика; за нейния автор не даваха да се говори, защото бе американец и се казваше Глен Милър.

В оная години, когато още няхах паспорт и не знаех кой съм, мечтаех един ден да стана Глен Милър.

Първият разказ на Георги Мишев: СИНЕОКИЯТ РИБАР

Разсъмваше се, когато на кафенето на дядо Русан се почука. Старият човек се стресна, надигна глава и се ослуша. През открянатото прозорче на килера долитаха далечни, едва доловими кукуругания и тихият приспивен роман на Осъма.

Дядо Русан постоя заслушан една минута и като не чу нищо подозрително, отново се отпусна в постелята.

Ала в този момент чуването пак се повтори и по силно, и по-бързо. Старецът отметна чергата и зацъпука в здрача. Слезе в кафенето, пусто и хладно, и тихичко гръпна резето. И неоткрянал още тежката гръбова врата, някой силно наблегна отвън и един мъж се вмъкна бързо като невестулка.

– Добро утро, дядо Русане! – пошепна той.

Дядо Русан се гръпна изненадан.

– Апостоле! По гласа те познах. Що щеш по туй време?

– Гонят ме. За малко да ме хванат при варниците... Скрий ме сега...

Старецът зарези отново вратата и поведе госта навътре.

– Ще намерим скришно място... – бърбреше той. – Стига да не те е видял някой на идване...

– Аз се тулех покрай гуварите – успокои го Левски.

Двамата влязоха в малката стаичка, която гледаше с прозорчето си към реката.

– Ти полезни тука, а ако има нещо, аз ще викам – каза дядо Русан.

Той се повъртя още малко и излезе навън. Разтвори широко кепенците на кафенето, напръска плочника и почна да премита.

В юнската утрин подбалканското градче Ловеч вече се раздвижваше. Около чешмите на мездана звъняха менци, по калдъръма трополяха тежки коли. Хората се залавяха за работа и никои може би не подозираше, че в прихлупеното кафене, надвесено като лястовиче гнездо над реката, сега се криеше един скъп гост.

„Какъв човек! – мислеше си дядо Русан, докато метеше. – Как не се спря, как не се умори!... Толкова години вече... Наглед – човек като другите: бледен, отслабнал, но какво сърце носи само.“

Тъй си мислеше старият кафеджия, когато внезапно конски тропот го накара да се изправи. Няколко заптиета, яхнали алестите си коне, префучаха покрай него и се загубиха към долния край на града.

Чак сега дядо Русан забеляза, че и пред конака на тумби, на тумби се сбираха въоръжени турци. Дочуваха се прирпените команди на десетниците; мезданът бързо почервеня от фесове.

Съседните работилнички и дюкяни притвориха врати, зад стъклата надничаха тревожни погледи, щракаха резета и ключалки.

Дядо Русан се прибра в кафенето и тъкмо се канеше да потуши огъня в камината, когато на вратата застана първият посетител – Юсуф Ага. Той се дотътра бавно до прозорците и подви крак на миндерите. Старецът знаеше какво кафе обичаше османлията – с много шекер и жълта пяна – и тозчас тракна филджана отпреде му:

– Буїрум, ефенди! Да ти е сладко кавето... – И като помълча малко, попита, загледан навън: – Какво има натамък, нещо са се разтичали агите?...

– Ще претърсват – мрачно рече турчинът. – Ще претърсват по къщията.

– Сигур някой крадец дирят?

– Комита. Спипали го на ранина при варниците, ама им се измъкнал. И тъдява се криел сега...

Повече кафеджията не разпитва. Той бършеше с кърпа чашките, подклаждаше огъня, а с едно око гледаше все към мездана. „Тръгнат ли от къща на къща, и тук ще стигнат... Къде ще бяга Апостола?“

А заптиетата отсреща наистина тръгнаха. Запращаха врати, залаяха кучета. Някъде се сипна звън от строшено стъкло.

Да се измъкне Левски от градчето, вече беше късно – всички пътища и пътеки бяха завардени.

Разтревожен, старият човек се вмъкна тихо при него. Завари го изправен и стегнат за път.

– Опасно ли е, дядо?

– Тръгнаха, синко. Няма да ни подминат и нас... Кажу какво да правим, как да те скрием... Вече няма накъде...

Накъде? Това мислеше и Левски в същия момент. Отвън бяха въоръжените заптиета, зад прозорчето беше откритата гола река.

Внезапно съгледа в ъгъла да виси серкмето за риба на стареца. До него беше и козинявата торба, запазила гъха на уловените риби. Откачи ги и ги метна през прозореца навън. Сетне сам повеси крака и скочи на речния чакъл. Махна отгоду на дядо Русан:

– Довиждане, дядо!

Бързо събу цървулите си, смота ги в торбата и запретна крачолите.

После спокойно, като истински рибар, нагази в бистрите води на Осъма и тръгна срещу течението. Крачеше бавно и хвърляше серкмето, безброй капчици бликваша след всеки замах и слънцето ги багреше с всичките цветове на дъгата. Сребърни риби се стрелкаха във водите, досетили се, че трябва да бягат от мрежестия похлунак на серкмето.

Левски често поглеждаше към бреговете на реката. Една невидима мрежа се свиваше сега около него, гали щеше да се промъкне през някоя малка пролука? Трябва да успее. Само да запази хладнокръвие, да продължи напред, вживян в новата си роля, и да не мисли за нищо друго.

И той продължаваше да крачи като щъркел по реката.

Наближаваше горния край на Ловеч. И тъкмо когато вече се надяваше, че се изплъзва от опасността, изведнъж съзря на близкия завои група заплетиета. Стояха с пушки при нозе и го наблюдаваха.

Нямаше друг път – трябваше да мине покрай тях. Все така изкусно Левски мятане серкмето, изтегляше го бавно и хващаше по някоя риба, заплетиена в пазвите му. Лицето му си оставаше спокойно, ала очите му горяха от напрежение.

Вече наближи завоя, когато от заплетиетата се отдели един мустакач мъж и закрачи по камъните към рибаря. Левски тъкмо беше хвърлил серкмето и прихванал го с две ръце, се готвеше да го издърпа.

– Хаурлия да е! – поздрави внезапно турчинът.

– Хаурлосун, ефенди! – весело отвърна рибарят и вдигна сините си очи.

– Има ли, има ли?

– Наспорил алах! – засмя се Левски и пусна в торбата две-три дребни кленчета.

Пригответи се да хвърля наново.

И неочаквано заплетието го спря:

– Стой!... Почакай!...

Рибарят изтръпна.

– Почакай! Недей да хвърляш тука! – продължи мустакачият. – Мене слушай, малко по-нататък мини... На тухото. Ха да видим за мой късмет!...

– Дадено, ваша милост! – съгласи се рибарят. – Да бъде както казвате... Хвърлям за ваш късмет!

Той надупи тежката мокра мрежа, захапал един край, направи извивка и замахна с всички сила. Серкмето се отвори като чадър и се връза във водата.

– Ашколсун бе, пехливан! Личи си, че си майстор! – видимо остана доволен османлията.

– Занаят ми е, ефенди! Къща храня с това серкме – подсмиваше се Левски, докато навиваше въжето. След миг няколко рибки запърхаха, измъкнати във въздуха.

– Късметлия сте, ваша милост!

– Ашколсун, ашколсун! – Заплетието доволно гледеше мустакач. – Я ела сега насам...

Бръкна в пояса си и извади извезана със сърма кесия. Измъкна от нея една златна пара и когато синеокият рибар се приближи, посегна и я пусна в торбата му.

– За твое здраве! И да си спомняш онбаши Ахмед!

Чули за късмета на онбашията, запристигаха и другите заплетиета, начоколиха рибаря, всеки искаше да провери щастие то си.

– Хайде сега за мен веднъж...

– Тук, на бързее, викам аз...

– За мой късмет, мой късмет...

А рибарят пристъпваше, нагазил до колене, мятане напред серкмето и крачка по крачка незабелязано се измъкваше от опасния капан.

Вечерта той замръкна из ловешките села, където основаваше нови революционни комитети.

Там, за народното дело, той гаде и спечелената жълтица.

Илюстрация на Александър Попилов, 1987 г.

УЧАСТНИЦИТЕ В КУРСА ПО ТВОРЧЕСКО ПИСАНЕ

МАРГАРИТА ФЕРГЮСЪН. Родена съм в Дупница, където нямам корени – баща ми е работил там „по разпределение“. Родителите ми са от Пловдивско – израснах по селата при бабите и точно преди да тръгна на училище, се преместихме в Пловдив. След гимназията заминах за София да уча в УНСС и година по-късно се прехвърлих в Техническия университет в Братислава.

Докато живеях там, се омъжих за моята ученическа любов и родих две деца. Началото на деветдесетте се прибрах в Пловдив. Работих в Техническия университет, в Пенсионното и в Агенцията за приватизация. Към края на деветдесетте се разведох и установих, че с едната чиновническа заплата няма да я докарам доникъде. С моя приятелка от студентските години започнахме бизнес и ни провървя. Като си реших паричния въпрос, установих, че ми липсва съпруг, но в моето обкръжение нямаше никой подходящ или по-скоро аз не бях подходяща за съпруга по българските стандарти. Както каза и родната ми баба, „с тия две деца кой ще те вземе“. Със сегаиния ми съпруг се запознахме по Интернет – една приятелка ми показа сайт за запознанства и, като си сложих критериите, неговото име излезе най-отгоре на списък от двайсетина души. Писахме си половин година и решихме да се срещнем в Истанбул – на неутрална територия. След още половин година, края на 2000, пристигнахме с децата в Айдахо. Порботих малко в едно училище и в един магазин и разбрах, че трябва да уча. Учих две години в близкия университет и взех магистърска степен по бизнес администрация. Откакто се дипломирах, работя в компания, която произвежда машини за вадене и транспортиране на картофи. Харесвам си живота, щастлива съм и съм благодарна за шанса да попълня дупките в пъзела и да се обогатя като личност.

ДИАН КИРОВ. Роден съм на 27 февруари 1980 година в гр. Бургас. В техникума редовно посещавах сбирките на литературен клуб „Импулси“. Мои стихове са публикувани във вестник „Дневен труд“ списание „Пламък“, сборник с поезия „Фейсконтрол“. През 2005 година се дипломирах със специалност „Богословие“ в СУ „Св. Климент Охридски“. Упражнявал съм про-

САРА АБУДАРАР. Дете на немска майка и марокански баща, е родена в град Мюнхен. Дипломираната културоложка преподава немски език в Техническия университет София. Мислите на младата авторка се движат между Западния свят и Ориента, сетивността и идентичността.

ХРИСТИНА ПАНДЖАРИДИС. Родена съм в Елин Пелин. Започнах да се упражнявам в писане с дописки във в. „Септемврийче“. Продължих с интервюта и стихове в „Средношколско знаме“ и списание „Родна реч“. Завърших журналистика във Факултета по журналистика и масови комуникации със специализация „Радио“. Работих пет години като редакторка в общинския вестник на Елин Пелин. Имам много журналистически публикации в „Софийска правда“, „Антени“, „21 век“, „Вестник за дома“, „Хубава жена“, списание „Бела“... Мои стихове са излъчвани по Българско радио. Работила съм и като учителка, възпитателка, главен специалист в общината, работничка на поточна линия на 12-часов работен ден, дистрибутор на шоколадови изделия... Заедно с Димитрина Попова, една амбициозна и пробивна талантива дама, създадохме частен вестник за общините Елин Пелин и Горна Малина, просъществувал до десетия си брой. Единадесетият беше подготвен, но неотпечатан. Нямам издадена книга. Живея във Франция.

МАРИЯ МАНАХОВА. Аз съм Мария Манахова, на 18, уча за последна година в Американския колеж в София. Смятам да уча или психология, или литература – трудно се избира. Освен да пиша и да чета обичам да свиря на пиано, на китара, да пея, да ям, да плувам, да карам ски, борд, колата, да играя баскетбол, тенис, да танцувам, да обяснявам на брат ми задачи по математика... И съм сигурна, че мога да се сетя за още 46 неща, които правя по два-три пъти на високосна, като ме отпуснат от училище.

РАЛИЦА ЛЮЦКАНОВА. Родена съм във Варна, завършила Национална гимназия за хуманитарни науки и изкуства (като един от отличниците на випуска – не бяхме малко), студентка в СУ „Св. Климент Охридски“, българска филология, 4-ти курс. Грамота от UNESCO за участие в конкурса за научнофантастичен разказ.

СИЛВИЯ АРИЗАНОВА. Родена съм в гр. София. Завършила съм история в СУ „Св. Климент Охридски“, а през 2009 г. получих научно-образователната степен доктор след успешна защита и работа по темата „Българско общество, бит и култура според агиографията „XIII-XV век“. Имам публикувани седем научни статии и две под печат. След конкурс мое стихотворение е публикувано в сборник.

МИЛЕНА СТОЙКОВА. Родена в гр. Ленинград, Русия. През 1978 г. се премества с родителите си в гр. София. През 1994 година завършва средното си образование в 105 СОУ в гр. София. През 1999 година завършва специалност история в СУ „Св. Климент Охридски“. През 2000 г. в списание „История“ публикува първата си статия: „Николо Макиавели за обществото и обществените отношения“. През 2007 г. публикува втора статия в списание „История“: „Милосърдие и жестокост в системата от нравствени ценности на Николо Макиавели“. Понастоящем работи върху докторат на тема: „Николо Макиавели за историята и управлението на обществото“.

МИХАЕЛА ТАНЕВА. Родена в София. Завършва средното си образование през 2000 г. в 81 СОУ „Виктор Юго“. През 2008 г. завършва магистратура по операторско майсторство в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“. Пише разкази и сценарии, но няма публикувани текстове. По нейни сценарии са заснети няколко късометражни игрални филма, както и документалният филм „Заедно в България и Европа“.

АЙШЕ РУБЕВА. Родена съм в гр. Стара Загора. През 1992 г. завърших СОУ „Г. С. Раковски“ гр. Котел. 1999 г. завърших ШУ, специалност българска филология – бакалавър, а през 2008 г. в ШУ история – магистър. От 1992 г. с прекъсвания работя като учителка в ОУ Н. Й. Вапцаров“ с. Ябланово, общ. Котел, обл. Сливен.

АЛЕКСАНДЪР ПЕРЕНТИДИС. Роден съм в София. Нося емблематичната фамилия на дядо си. За съжаление връзките ми с Гърция са прекъснати. Началното си образование получих в 88 СОУ „Димитър Попниколов“. След положен изпит бях приет в ПГТЕ „Хенри Форд“ със специалност КВОТ (климатична вентилационна и отоплителна техника). Там литературата и другите общообразователни предмети отстъпиха пред специализираните. Сега наваксам пропуснатото. От началото на 2010 съм член на Националният клуб по фентъзи и хорър „Конан“ По време на обучението си и след това смених редица работни места. Сред които продавач, общ работник в сферата на строителството, готвач, куриер и монтажист във фирма за авто музика. Една година работих и по специалността си като монтажист на климатици. От всички тях извлечах опит, който сега намира приложение в писането. От малък се радвам на доста богато въображение. С писането реших да се захвана чак когато завърших. Историята изникна в съзнанието ми. Започна да се разраства и реших да я запиша. Докато я разработвах, се родиха още и още нови истории, записвах и тях по тейфтери. Нагявам се да мога да ги развия всички един ден. Но засега съм се отдал на четене, като, разбира се, пиша и следващата си история – Изкупителят.

АЛЕКСАНДРА ДЖАНДЕВА. Родена съм в с. Старцево, общ. Златоград. Завърших журналистика в СУ „Св. Климент Охридски“ през 2006 г. Работила съм като репортер в радио „Алма Матер“, БНТ, ТВ Европа, в. КЕШ, Express.bg. В момента съм в „Български транспортен вестник“. В гимназията пишех предимно стихове и есета. Разкази пиша от около година. Имам няколко публикации във www.forumat-bg.com.

Маргарита Фергюсън ВЯТЪР

Добър вечер. Казвам се Цветана Митовска и съм против изграждането на вятърните турбини... Леле, как ми се разтупка сърцето. Сигурно довчера, като се изправя пред фермерското войнство, направо ще изскочи. Трябва да се стегна, че как ще гледам приветливо и ще говоря спокойно с изскочило сърце. Карен, учителката по английски, каза, че комуникацията се извършвала предимно чрез излъчването на човека – думите съставлявали само десетина процента от процеса. Това е добре за лафмохабет, но ако искаш да се разграничиш, как да стане. Друго си е да излезеш като тъмен облак и да треснеш няколко гневни реплики. Обаче цяла съм сама да си проваля каузата, защото емоциите по време на дискусия били проява на нецивилизованост. Еми, ще се правя на цивилизована – да видим каква ще я свърши с десетината нерегламентирани процента... И то само донякъде нерегламентирани. Например тук си подреждат речите линеарно. Тоест, каквото има да казват, го казват в началото. Еди-какво си е еди-как си защото така и така. Не се пънат да изчерпват въпроса – избират си най-силния довод и това е. Така хем си запазвал достойнството човек, хем имало време за всички. Докато при европейците било наопаки – ала-бала, ала-бала и в заключение искам да кажа следното. Чак накрая се разбираше накъде бият. Ами накъде бият – че са прави и че останалите са в грешка, много ясно. Аз ако не смятам, че съм права, за какво изобщо да си отварям устата. А ако не бяха в грешка фермерите, какъв зор имам да ходя на публичното обсъждане на проекта. Работата е там, че фермерите цедят земята така, както тях ги цеди следващият от веригата и както следващия го цеди по-следващият. Ако не цедиш, отпадаш, защото хората търсят евтиното. Затова фермерите са съгласни

да си застроят фермите с турбини и евентуално да отпърват потомците си от земеделския поминък...

Добър вечер. Казвам се Цветана Митовска... Абе, аз по-добре да я мисля на английски тази моя реч. Карен каза, че ако ние с мексиканците не спрем да мислим, аз – на български, те – на испански, никога няма да проговорим английски свободно. Обаче как става тази работа – за да спреш да мислиш на родния си език, трябва да си промениш същността. На мен пак ми е по-лесно, – живея с американец и няма българи наблизо, но мексиканците просто не ги виждам. Особено тези, новодошлите – гъчат се по сто човека в една къща, къде ти да мислят на английски. То в английския дали въобще има такива думи, да стават за техния живот. А ако има, Карен откъде да ги знае. Нея вятър я вее на бял кон. Тя учи прищълците на английски и местни обноси на доброволни начала. В допълнение, рисува религиозни картинки върху щраусови яйца и ги подгаря по Коледа. И щрауси гледа за целта даже... Да им се ненадяваш на тези щрауси, как издържат зимата в Роки Маунтайнс. Но пък, от друга страна, тук си има антилипи и кактуси съвсем натурално, въпреки че географската ширина е същата като на България. В реката Снейк плуват пеликани и лебеди и в скалите наоколо живеят над двеста вида птици, включително канарчета. Може би магмата на Йелоустоунския вулкан подгарява тихомъком района, като една стара печка „Мечта“. Знае ли човек... Както и да е, мисълта ми е, че дори да започнеш да мислиш на английски, пак ще си личи, че не си расъл с езика. А ако не личи, хората най-вероятно те взимат за някого друго. Мен например ще ме мислят за Карен, защото ще приказвам като нея. Като Джеф вече не приказвам, само плаша хората със соления му каубойски жаргон. Не че имам нещо против Карен, но двете с нея сме съвсем различни. Първо, мен доброволството ме гразни, защото някак си излиза, че да работиш за без пари, е добра воля, а да работиш за пари, е зла воля. И, второ, аз ако бях на нея, щях да си направя бизнес с рисуваните щраусови яйца.

Имахме подобни яйца по едно време в магазина и се изкупиха светкавично, макар че бяха сума пари едното. Е, вярно, че ризунките ще трябва да се редактират тук-там, защото на Карен религията е малко особена. Или може направо да се смени темата с нещо неутрално, като птиците в Айдахо да речем. Тия птици просто са ми взели ума. И сега с вятърните турбини ще им разкажат играта. Зелена енергия било. Зелени са им доларите зад проекта, нищо друго зелено няма.

Гууд ивнинг. Май нейм из Цветана Митовска. Това Ц много ме кефи обаче – връщам си им го на английскоговорящите за тяхното ти-ейдж. Казах веднъж на Карен, че за българите не е редно да си показваш езика като говориш и тя вече не ме поправя, като кажа тенкю, само свежда очи. Какво да ѝ обяснявам, че дори и да се прежаля с ти-ейджа, никога няма да докарам английско произношение. Тези хора си говорят с гърлата, това е. Затова могат да ядат и да приказват, без да им хвърчи храна от устата като на нас. Толкова съм се чудела навремето, по филмите, как си омахват порциите, без да спират да гърдорят. Обаче задавят ли се, стой и гледай. И на това съм се чудела, как се давят тия хора – няма да се закашлят, направо спират да дишат... Да, и понеже си говорят с гърлата, имат двойно повече гласни от нас. При това положение изобщо не е за чудене, че все съм на косъм вместо чаршаф, да кажа лайно, или вместо плаж, да кажа кучка... Ето как се научава човек да си мълчи. Отпърво си мислех, че Господ ме наказва. Че си плащам за всичките пъти, когато съм приказвала, без да имам нищо за казване, и, по-лошото, когато съм надговаряла хора, които са били в правото си. Но с времето забелязах, че мълчанието си има предимства. Особено като съм на работа, в магазина. Едно, че никога не обича приказливи продавачки, включително и аз. И друго, че запазваш дистанция. Иначе досега да съм се сприятелила със сума народ – колко му е, в малкото градче. И сигурно нямаше да участвам в обсъждането, да не засегна някого. А сега ще си изляза и ще си кажа. Ще кажа, че ми е писнало красотата да е навсякъде другаде, но не и там, където живея. Че окосените ни градинки и паркове са точно толкова красиви, колкото са живи препа-

рираните животни в музея. Че да си прецакваш природата за облаги е същото, като да забогатееш, като си продадеш бъбрека...

Гууд ивнинг. Май нейм из Цветана Митовска. Не, не Митовска – Томсън. С тоя мой акцент и с това мое име няма да ме вземат насериозно въобще. Защо ще ги оставям да ме дисквалифицират толкова лесно. Аз съм си редовен местен жител – вече втора година съм тук и никъде не смятам да ходя. А и Джеф ще се зарадва, че се представям с неговата фамилия. Въпреки че той не е против турбините. Това било бъдещето на енергетиката и не искам да пречи на прогреса. А също – предприемачите били с дълбоки джобове и каквото са решили, ще стане. И аз не съм против прогреса, но виж – срещу тези, с дълбоките джобове, в случая – съм. Можеха да си сложат турбините по-надолу, в пустошта, където няма джан джун, а не до сами реката. Но те, естествено, гледат да се навържат със съществуващата вече елстанция, да не им изтънеят джобовете случайно... Интересно, че Джеф веднъж не ми каза да не ходя да се излагам на обсъждането. Дори сам предложи да дойде довечера с мен. А аз си мислех, че той си трае за слабия ми английски, защото му е весело като намирам – аз му се карам, а на него очите му се смеят. За награда, нощес го учих да казва от сън спомени няма. Той вече доста неща знае – трай коньо за зелена трева, ден до пладне, тъпо куче. На тъпо куче сам се научи малко след като се сдобихме с разрушителния лабрадор... Да, и като гледам, довечера, на път за вкъщи, ще уча Джеф да казва пикая срещу вятъра. Сигурно това ще ни остане от цялото преживяване.

Гууд ивнинг. Май нейм из Цветана Томсън...

Диан Киров ПАЯЦИТЕ МЕЧЕНОСЦИ

Паяците меченосци някога се застояваха с месеци върху покривите на къщите. Кожата им бе твърда като тази на змей и домашните след много усилия успяваха да ги свалят оттам. Стояха неподвижни като камък. Използваха канките на утринната роса, за да утолят жаждата си. Хранеха се с прелитащите птици. Щом усетеха топлината на пернатото, разгръщаха острия си език. Много приличаха на гигантски жаби и въщност се бяха появили след кръстосването на двата вида. Гражданите, на чийто покрив се заселеше паяк меченосец, ставаха немирни. Знаеха, че когато срежат вътрешните греди, паякът ще се сгромоляса като вулканичен камък върху предварително забодените в земята остриета, които с времето бяха увършенствани, така че да могат да пробият кожата. Когато това се случеше, завързваха всичките пипала и го издърпваха встрани от пътя, където усилните слънчеви лъчи го довършваха. Един ден благодарение на баба Лус отношението между хората и паяците меченосци придоби друга форма. Когато един такъв меченосец се засели върху камбанарията, градоначалникът изпадна в пълно отчаяние, защото тя беше безценна. Тежката камбана, за която никои нищо не знаеше – от кого е изработена, как е попаднала толкова нависоко, – изпращаше най-вълшебния звук, който бе произвеждан от музикален инструмент във всички посоки на света. Сякаш бе построена по средата на два града, защото звукът при тихо време стигаше и до отсрещния бряг. Камбанарията беше единствената постройка, по чиито стени нямаше остри шипове, поставяни обикновено за да предпазват сградите от нежеланото нашествие.

Паякът пристигна по незначителните си пътеки. Показва се по източната стена, защото усещаше откъде

прелитат птиците. Очите му засветиха и още същата вечер градоначалникът, гледайки камбанарията от прозореца на спалнята си, видял тъмножълто източно проблясване. Такова можеше да се види, когато поради силен вятър камбаната е пресякла лунен лъч. На другата сутрин един рибар, отиващ към своята лодка, се загледал в тъмното петно на покрива. По това време звънарят вече вървял към камбанарията, защото след по-малко от час му предстояло да отбруи девет удара. Тъй като през последните години слухът му се повредил, когато рибарят за сетен път го повикал по име, той не се обърнал. Влязъл в широкия двор, от края на който се спускаха каменни стълби чак до вънните. Преобърнал торбата си и надвесен над широката пейка, започнал да се храни. Хлебарят се вгледал в морската далечина, където завихрилият се черен вятър образувал високи колкото мачти стълбове. Виждайки силуета, първоначално си помислил, че черният вятър е стигнал до покрива, а след това рязко се отдръпнал назад, защото видял кораб с безбройни перила и мачти. Тогава третият камбанен звън окончателно разбуди спящите жители. След по-малко от минута всички разбрахме, че в града се е заселил паяк меченосец. Хлебарят пръв заблъска по вратата на градоначалника, който, вглеждайки се в покрива, за малко не паднал от широко отворения прозорец. Мислел си, че паякът сам ще слезе, прогонен от нетърпимите камбани ехтежи. Слухът на паяка обаче не беше толкова чувствителен, колкото човешкия, защото той остана неподвижен до шестия, седмия камбанен звън. Тогава едно от пипалата му, което бе дълго колкото няколко наредени един до друг мечи, проби покрива и започна да впръсква нещо като пяна във всички посоки. Звънарят пусна въжетото. (Топчето тогава се удари само в една от бронзовите стени.) Побягна по страничните стълби, които водеха към морето. Пяната стигна чак до първия етаж и притисна вратата до момента, в който органичната маса не започна да се разлага от само себе си. Тогава за известно време околността бе потопена в нетърпима смраг. След повече от десет години в града отново се бе

появил паяк меченосец. След няколко опита да го прогоним с камъни и стрели градоначалникът забрани достъпа до камбанарията, защото се страхуваше да не би той да започне да се движи хаотично, което би повредило голяма част от върха ѝ. Опазването на сградата бе най-важно, затова кабинетът на кмета се превърна в обществен салон, където се обсъждаха най-различни идеи за неговото умъртвяване. „Да се поставят плашилки в покрайнините на града и по този начин птиците да заобикалят селището, та да няма с какво да се храни.“ Птиците, разбира се, прелитаха от всички посоки, а и подобен род занимания биха нарушили всекидневния ритъм на живот. Всички предложения, които заливаха градския съвет, бяха неподходящи. Предшният нашественик бе победен благодарение на войсковите части. Туловището му бе оставено да изсъхне и все още се пазеше в мазето на общежитието.

Дните минаваха, а паякът си стоеше върху покрива. Когато разтягаше езика си, се чуваше звук като от хвърляне на котва в морето. Мелодията на камбана вече не разбуждаше жителите на двата града и в околността настана тишина, която изглеждаше нелечима. Тогава баба Лус, носейки кофа с гипсов разтвор към брега, „го видяла отново“. В този ден върху пясъка се получаваха плоски форми, въпреки че точно спазва пропорциите за сместа си. Сякаш бъдещето на човека било неясно. Една от формите много ѝ приличала на рак. Когато се приближила по-близо до пясъка и повдигнала засъхналия гипс, образът, който все още замъглявал съзнанието ѝ, се припокрил с този, който „държала в ръцете си“. Само че меченосецът бе черен, а малкото паяче било съвсем крехко. Тогава на баба Лус ѝ хрумнала една идея. Сетила се за съхранената кожа на последния умъртвен меченосец, която по-скоро приличаше на животинска мумия. Помислила си, че ако престои няколко дни в разтвор, след това ще може да се запълни с пясък, гипс, сухи треви готолкова, че да се възстанови някогашният вид. Намазан с олио и поставен до брега, паякът би изглеждал като жив. „Онзи от покрива“, когато видел себеподобен, може би щял да поиска да се

приблужи до него, а слезел ли веднъж, по-лесно можел да бъде умъртвен“. Баба Лус изложи своята теория пред градоначалника, който бе доста скептично настроен към дейността ѝ, но тогава предложението му се стори разумно. Намериха мумията, която бе в окаяно състояние. Не се знаеше дали муризмата на мъртъв паяк няма да отблъсне живия. Шивачът предостави няколко парчета кожа, която успешно можеше да закърпи накъсаните части на мумията. След като я боядисахме в черен цвят, започна и кърпенето. Пупалата, главата и корема напълнихме с пясък и гипс. В останалите части сложихме сухи треви. Обаче не я поставихме до брега, както предложи баба Лус, защото там нямаше високи камъни, зад които да се скрият въоръжените войници. Доста по-навътре, където започваха скалите, издълбахме един трап, на чието дъно вкопахме остриетата. Трапа покрехме с тънки дъски. Само две от тях бяха поставени напречно под другите. Те бяха завързани с въже, което стигаше до войниците зад скалите. Когато стъпеше на платформата, войниците щяха да го издърпат. Пренасянето на мумията до брега стана нощно време, когато се предполагаше, че паяците, както повечето животни, спят (защото „онзи от покрива“, не даваше признаци, че се храни през нощта). Намазахме туловището с олио. На първия ден той действително помръдна. Съгражданите се зарадваха. Помислихме си, че планът ще проработи. Редувахме се на дневни и нощни смени край огромната стръв, чийто блясък от ден на ден започна да изчезва. Туловището се отпусна върху гредите, защото гипсът, който бе попаднал в пупалата, се навлажни. Съвсем изгубихме надежда за спасяването на камбанарията. Войникът, който забеляза, че едно от пупалата на мумията се гържи само на няколко шева, не бе спал две денонощия. Помъчи се да го намести в редицата на другите пупала, но то остана в ръцете му. Поогледа го и прецени, че е по-добре да го хвърли настрана, понеже щеше да изглежда като наставено. Тогава от покрива на камбанарията, като пробуден от вековен сън, живият започна да слиза по стените и с много по-бърз от

обичайния си ход стигна до своя мъртъв събрат. Обиколи го от всички страни. Когато се качи на дървената платформа, войниците дръпнаха въжетата, с които бяха вързани напречните дъски. Паяците паднаха в трапа. Единият бе умъртвен повторно, а другият издъхнал сред поток копия. Оттогава влезеше ли в града паяк мечоносец, гражданите знаеха как по-бързо да го накарат да слезе от покрива посредством изпробвания вече метод.

Сара Абугарар ИСТАНБУЛ

Обожавам морето: студеното Северно море с блестящите му, бели плажове; грубия Атлантически океан в Мароко; гладкото Средиземноморие по френския бряг; и горещото и леко солено Черно море. Но когато за първи път отидох в Истанбул, се влюбих в морето отново. Там то понякога е грубо и яростно, често е тъмно и мистериозно, но през по-голямата част от времето блещукащата му повърхност кара очите да греят от щастие. Морето е пулсът на този забързан град. Дълбоката, синя вода е това, което свързва, а не разделя отделните местности по полуостровите. Фериботи, претоварени с хора, бавно се полюшват от една спирка до следващата, докато лъкатушат между Ориента и Запада.

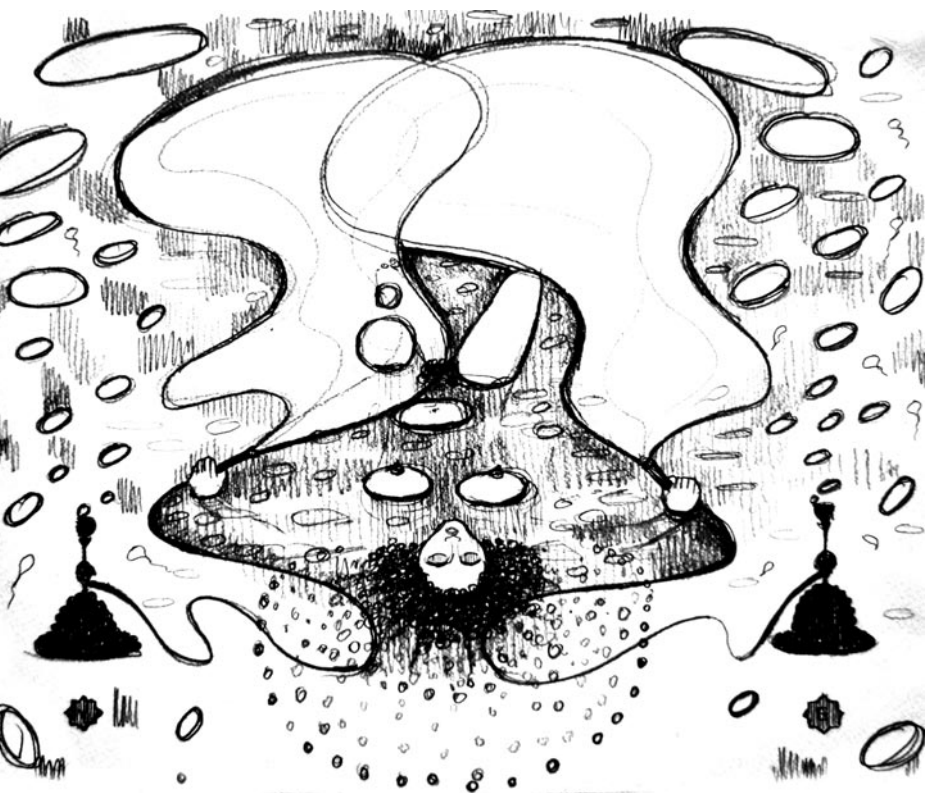
Изтока и Запада сякаш се обединяват на това място по множество различни начини. Великолепната главна улица с големите, ярки магазини на най-известните дъзайнери в света и подходящо свободомислещата кли-

ентела; съвсем малко встрани от нея се разпуква море от тесни алеи с shisha кафенета, често посещавани lokanta с храна за къщи и малки базари. На улицата изцяло забулено момиче води пламенен разговор с горда гей двойка за сватото бракосъчетание. Травестити клюкарстват радостно на по чаша силен турски чай. Стара, забулена жена плете чорапи на пътеката за туристи, докато внучката ѝ в мини поличка неуморно продава на минувачи домашно приготвени стоки.

За да пристъпя към най-забележителното качество на Истанбул, трябва още веднъж да прекося вълните на Босфора. Главният Остров of the Prince се намира на около един час път навътре в Мармарис. Място за отдръпване от света за богатите и красивите, малкият му град изглежда сякаш е построен от романтици. Величествени дървени къщи, боядисани в бяло и украсени със сложни дърворезби, те карат да се чувстваш сякаш си в сън от „Отнесени от вихъра“. Ароматът на bougainvillea и хибискус създава усещането за ваканционен остров. Доспива ми се от звуците на вълните и на груби обувки, тракащи по пътищата. Така че сядам на пейка, която гледа към залива, и мигновено заспивам в топлината на изгарящото слънце.

Всички, голи, влизаме в просторните бани. Наляво и надясно има редици бели мраморни мивки. Момичета мият телата си с вода, която се излива от златни крапове. Майка ми ме поставя на едно от малките мраморни столчета пред мивките и плъзга по телцето ми мокра кърпа. Топло и уютно ми е. След това слизаме до парната баня на края на крилото. Щом си възвръщам зрението, виждам всички онези красиви жени на пейките до кръглата стена – поглед се, говорят си и се смеят. Проглътваме нататък в помещението и забелязвам група момичета в кръг. Майка ми ме оставя да си изгря с другите дечица в средата на стаята и изчезва в парата. Но аз прониквам в кръга кикотещи се момичета, защото из-

гарям от желание да видя какво е привлякло вниманието им: сияйно красива жена. Очите ѝ са с дълбок, черен цвят и дълги мигли, устата ѝ е широка... гърдата ѝ изглежда някак свежа и твърда, иска ми се да я докосна... коремът ѝ е гладко извит, космите отдолу оформят къдрици, които прикриват мъжки пол.

Христина Панджаригис БЕЛЕГ ОТ КУЧЕ

Продаде само пет билета за бързия влак София – Пловдив, който все още се подхлъзваше и спираше по стар навик на тяхната гара. Болшинството пътници бяха с карти и следобедните минути се движеха като товарни влакове. Поздрави колежката, поемаща смяната, помахна на запелите сладък разговор колеги и ходом се преоблече в кожата на домакиня. Стъвсем скоро времето ѝ ще заморише на приготвяща се вечеря. Часовете ще нахлузят престилката на дълбоки листа и калинки. Ако можеше да се вмъкне и в поредната серия на „Любовта не си отива“, настроението щеше да има вкус на порозовяла пилешка кожа, нали ще прави печено пиле...

Мъжът ѝ беше строг и взискателен, а нейната скромност и кротост не позволяваха по ръцете ѝ да се събира прах. Работеше много и понякога мислено благодареше, че денонощието не е по-дълго. Затича се. Припомни си, че сутринта етървата и деверът ѝ тръгнаха на почивка за две седмици, значи кучето Мечо гъвче глада си. Ще нахрани немската овчарка и ще вземе дванадесетте стълби към техния етаж като победител.

Улицата ѝ, скучна сякаш многократно препрочитан вестник, но пък с цветна шапчица от мушката и невен, които беше засадила, я развеселяваха отдалече.

Чу присмехулния глас на свекъра, с отблясъци на заядливост, примесен с лая на Мечо. Миг след това скалата на нечовешкия му крясък се срива отгоре ѝ. Кучето се обади. Жестокостта я опари. Стигна дворната врата. Синджирът се хилеше свободно. До лехата с мазданоз легеше възрастният мъж. Между живота и смъртта. Над него, надвесено с паст като пещера, си отмъщаваше овчарката... Захапаната яка на ризата подказваше какво го чака нататък. Ожесточеният му поглед изпиваше кръвта,

преди още да е потекла по земята... Свекърът ѝ, захвърлил зад себе си гордостта, стенеше и плачеше.

Тя окоси усмивката на възмездито.

– Мечо, ела тук! Веднага! – строго заповяда на кучето.

Сякаш усетил приспиваната сила, криещ се под кожата му, размахал опашката на свободата, Мечо не по-мръдваше.

Времето за премисляне изтичаше. С примесени чувства на яд и уплах грабна един колец, от готовите за бъдещата догатена реколта, и го развъртя заплашително.

Привлечен от жестовете на стопанката си, Мечо прекочи жертвата си и без страх се насочи към нея. Безмилостният му поглед приличаше на наточен нож. Бясна пяна прокапваше от устата му. Направи два скока и се нахвърли върху ръката, хранила го многократно. Болката я опожари и се разгоря във всяка частица на тялото. Прег очите ѝ, с копнеж по все омлаганата любов, се мярна сянката на експресен влак и хвърляйки се под него, чу свирката му. Остра и кратка. Странно защо тя имаше тоналността на свекъра ѝ...

Събуди се заобиколена от очи. Много очи и виждаше само бялото в тях. Изненадата в бели грехи. Дясната ѝ ръка също беше в бяла превръзка и с болка, за която не откри подходящ цвят.

Дадоха ѝ болнични. Свекърът ѝ, със страхова невроза, беше заел за дълго легло в някаква болница. Разбра от мъжа си, че е закарал кучето – за урок – на границата при негови приятели. Урок – да, но за кого? Знаеше, че ако бе ухапана само тя, Мечо щеше да е още в двора им.

Изведнъж се сдоби с време. Като дете се радваше на тази все неидваща, а заслужена изграчка. Пробуди се и интересът ѝ към животните и се отрупа с книги за тях. Не винеше, нито се сърдеше на кучето. Всеки идващ ден мажеше с мехлем станалото и се освобождаваше от стреса на следобедната сцена. Тялото страдаше, но душата ѝ се бе закичила с росата на сладката отмора. И като сух пухтен вятър, дошъл да убива младите насаждения, чу въпроса на свекърва си.

– Защо го отърва бе, жена... Да беше го оставила на кучето! Той е по-лош и от десетина кучета...

На езика ѝ се изтърколи думата „човещина“, но не я показа на светлината. Предвиждаше, че ще бъде разкъсана.

Има думи, неразбираеми за хората.

Мария Манахова ГОНЕНИЦА: КОЙ Е ПО-ПРЕЦАКАН

– Какво ти казах, а, какво ти казах! – Мия се радваше така, сякаш самата тя току-що си е спечелила място в отбора по плуване. Метна се на врата на Лили и перна дясната ѝ буза с кичури мокра коса. Лили я презърна в отговор като добре възпитано момиче и трепна, като допря лице в изписаната ключица на женското тяло пред себе си. След секунда си спомни, че това е Мия, капитанът на женския отбор по плуване, за който Лили се състезаваше от този момент.

След като се изкъпаха, облякоха и т. н. (Лили спазваше някакво неписано правило да не поглежда Мия без грехи), Лили си избра шарената сянка на една поляна. Придърпа широките си гащи нагоре и се намести на гладката трева. Изви се и се протегна, за да си стигне раницата. Тънкото ѝ, кръгло кръстче се погаде между гънките и мекия суичър: двете трапчинки над гупето ѝ се очертах като светли лунички. Бръкна в раницата си и намери кабела на слушалките. Тая ли е за дясното ухо? Не, другата. Дееба, никога не ги уцелвам. Слушалките бяха от големите, дето скриват цялото ухо и любезно съветват останалия свят да си лапа патката. Избра си песен, която да ѝ свисти в ушите, както когато е на борда върху бели склонове. Проправя си път през боровете и буци сняг и мига срещу снежинките, за да вижда през лабиринта.

Материализираха се фигурите на Мия и другите съпезателки. Лили вдигна глава, когато те седнаха около нея, за да празнуват новото попълнение. От разговора се разбра, че се започват сръдни от страна на момичето, което напуска отбора. Лили беше на път да закопчае ципа на обвивката си под предлога „Не ме засяга“, но Мия метна ръка през раменете ѝ:

– Няма нужда да се отделяш от мен и от нас, за да се отделиш от ситуацията.

Усмивката изчезна от лицето на Лили, но това остана незабелязано, защото Мия забавляваше останалите с неуморното си присъствие. На Лили ѝ се искаше да заснеме премерените усмивки на Мия и заразния смях. Интересно дали можеше да се запечата топлината на кожата ѝ или тя беше само в тълкуванията на Лили.

Другите момичета си заминаха и останаха да си седят Лили и Мия. Някак си не им минаваше през ума да си тръгват. Мия явно спря да се чувства застрашена от тълпата и отпусна жестовете си. Двете не говореха; Мия гледаше в горната част на сградата отсреща, а Лили се шумуваше през моменти от мислите на Мия и си взимаше от ценните секунди, когато Мия не виждаше, че я гледат. Устните на Лили така или иначе бяха синкави, а сега, като ги стисна, кръвта още повече се отдръпна от тях. Миг покъсно неудобството от мълчанието се насади в нея, за да влоши още повече положението с червени бузи.

Ясно, че Лили нямаше какво да каже, но за да не изглежда напълно глупава, праметна слушалките си на Мия и ѝ пусна песен. Не знаеше защо точно тази песен. Мия се заслуша и остана доволна. Косата ѝ се усмихваше, както си решеше, без да спазва ред. Лили се чувстваше като малко момче пред какичка, която му се радва и само затова го оставя да ѝ досажда. Не знаеше дали е интересна за Мия и дали учестеният ѝ пулс си личи. Да, Лили беше тази, която се опитваше да се домогне до висотата, в която сама беше издигнала Мия. Собствените способности и красота на Лили бяха незначителни, защото имаше друго съществуване, чийто поглед струваше много по-

вече. Лили не искаше да казва това на Мия, за да не затвърждава позицията си на молещата, но най-вероятно и за двете в един момент стана ясно.

Без да знае дали играе малкото момченце, което обожаваше напълните гърди на какичката, Лили прекарваше свободното си време с Мия. Беше ясно, че по време на тренировка Мия главно се занимава с Лили – новото момиче има нужда от помощ, естествено, нищо, че съвсем скоро стана даже трета по бързина. Мия се смееше всеки път, когато Лили попиташе: „Нали ще се чакаме днес след тренировка?“ И въпреки това Лили не спря да задава въпроса – очакваше това необяснимо внимание да се изтощи. Но до момента Мия всеки път погалваше бързо ръката ѝ с едно пръстче и кимваше с усмивка. Нямахше желание да прогонва тези хладни очи, които по изключение откриваха гравитация, дето да ги изкара от орбитата.

Спечелиха второ място на първото си състезание, всички бяха „очаровани“ от представянето на Лили – ако ме чуе, че използвам тази дума, ще ме утрепе. Лили тихичко псуваше всички победители на майка, баща и чичовци, защото искаше в едно от малкото неща, с които се занимава, да е зверски добра. Опита се да прогони злобнозеленото от очите си, за да не се усети някой за втрепената ѝ амбиция (ярост, никаква самоувереност), но Мия вече беше видяла. В съблекалнята успя да накара Лили да отвори вратата на кабинката си и влезе. Пред безмълвните очи на Лили стоеше голото тяло на Мия с бledi следи от бански на гърдите и тригълника. Зърната ѝ бяха малко по-големи, отколкото Лили си беше представяла, сигурно защото топлината вода на душа ги беше отпуснала. Под коремчето ѝ си стоеше черна линия от косъмчета, която покриваше устните на интимното ѝ местенце. Лили хвана ръцете си една в друга, за да не шават. Мия се повдигна на пръсти (беше боса) и целуна Лили по челото. Лили не помръдна – убийствено тъпа реакция, – когато малкото сърцевидно дупе се заразхожда обратно извън кабинката.

Още някакво време двете се разкарваха навсякъде заедно, когато на Мия ѝ скимна да се отдръпне, за да внесе разнообразие. В продължение на седмица-две очите ѝ се плъзваха по Лили и я пропускаха, а погледът ѝ изстина, престолен. Лили беше като болна. Ходеше на тренировки, но ѝ идеше да ревне, като гледаше безизразните жестове на Мия. Това не беше същото момиче и Лили не разбираше защо са ѝ взели безценната близалка.

Един път Лили плува забележително зле и Мия ѝ каза да остане, след като всички останали си тръгнат. Мия я хвана за ръка и я замъкна към душовете.

– Трябва да се разсееш.

– Защо ме избягваш през последните дни? – на Лили не ѝ се губеше време, както винаги. Така рискуваше и ѝ беше ясно, че като се скарат директно, не е особено вероятно Мия да ѝ се усмихне, но не ѝ се чакаше. Всеки път правеше тази грешка и всеки път – убедена, че този път е права.

Но този път последиците не бяха „грешка“ или „правилно“.

– А, трябва да обръщам време и на приятеля си.

– Кой е той?

– Симон.

– Руският?

– Същият.

– Хубаво ли те чука?

– Ядосана ли си?

Лили съвсем съзнателно се обърна към голото тяло на Мия – престъпи правило, което сама беше гравирала върху сянката ѝ. Обърна я с лице към стената и я накара да облегне длани. Боже мили, това дупе! Лили беше толкова ядосана, че смяташе, че има право на всичко. Плъзна пръст по вратлето и гръбначния стълб на Мия. Отметна косата ѝ и заби носе и устни под ушетото ѝ. Проследи цепката на дупето, гъделичкаше вътрешността на краката ѝ. Поигра си с устните и късите им косъмчета, погали обкръженията на клиторчето. Мия се притисна назад о Лили и изстена.

– Малко по-нагоре.

Лили много добре знаеше къде трябва да пипне, но ня-

маше намерение да доставя удоволствие толкова лесно. Сега си отмъщаваше за всичкото унижение, целено или случайно, което беше понесла.

– Моля те, малко по-нагоре, само малко, моля те!

„Щом той я чука, значи и аз мога да я чукам“. Лили плъзна пръсти до извора на бистрата влага и вкара показалеца и средния едновременно, силно. Мия изпъшка, сякаш се съпротивляваше. Когато Лили усети грапавичкото вътре, започна да го граци с нокътче, а Мия скимтеше. Лили се хилеше безгласно на опитите ѝ да заглуши удоволствието.

Изведнъж, точно както ги беше вкарала, Лили извади пръстите си. Мия остана празна и отвори очи.

– Обърни се – каза Лили без интонация.

Мия се обърна. За момент Лили спря поглед на твърдите ѝ зърна, обградени от тъмните кръгове, и стисна едното – за доказателство, че измъчва тази, която я е мъчила. Спусна ръка по кръстчето ѝ, клекна и се подпря на колене.

– О, не, не... – започна Мия, но не държа да довърши. Лили побутна краката ѝ настрани и се вгледа в черната лентичка. Целуна хълмчето ѝ и близна връхчето на клитора ѝ. Кръгчетата на езика ѝ зачестиха, първо гразнеха, после станаха може би засищащи. Пръстите ѝ отново си намериха пътя вътре, а другата ѝ ръка по собствена воля галеше кръглото дупенце и подло плъзеше навътре. Мия се опита да каже „Само не дупето“, но Лили не се интересуваше от възражения и продължи, както беше решила. Мия облезна глава и се остави да я чука отпред, отзад и да я лижат. Стоновете ѝ бяха нещо средно между скимтения и виковете (добра комбинация). Започна да се свива на прескулки, замъкна и се разтрепери така, че Лили едва успя да продължи да я ближе. Свърши със съпя поглед в табана. Когато отново отвори очи, единственият шум идваше от все още течация душ: да, върна се обратно тук. Няколко секунди Лили близа новите капчици, които се появиха по интимното местенце на Мия. Искаше да запомни този вкус. След това стана и, доволна от себе си, остави Мия в компанията на падащата вода.

На сутринта небето беше бяло. Лили стана с триста зора, защото предишната вечер беше изпила половин бутилка нещо. Преглътна, изми си лицето. Докато се оправяше и мотаеше наоколо, изпи колкото портокалов сок и побра коремът. Набара някакви си панталони – ставаха, и мека, синя блуза – и тя ставаше. Прокара пръсти през косата си, черните кичури застанаха, както тя искаше. Зелен молив за очи, защото зелените нишки в очите и тази сутрин бяха умрели.

Направи точно това, което искаше – унижи Мия, като и достави удоволствие. Смениха си ролите за малко и двете го знаеха, когато Лили се изправи, а Мия се опитваше да си поеме гъх. Беше наранила това момиченце, което не знаеше какво иска, и сега понасяше и нейната болка. Не се и съмняваше, че така ще стане, но това не я беше спряло. Сега оставаше само да се види как ще се гържи Мия. Лили не си правеше илюзии, че може да избира отношението си към нея.

Лили изпита огромното желание да продължи по заобиколна пътечка, но в крайна сметка поспря – Мия я чакаше на пътя. Беше и ясно, че Лили ще мине оттук, и сега се готвеше да каже нещо, което явно беше репетирала още от снощи.

– Вече не ходя със Симон. Реших, че няма смисъл.

– Мъдро. Как го реши? – Лили предпочете да се прави, че не знае какво се случва.

– Не може ли да не иронизираш? В случая става дума за нас двете.

– Да, значи имам още по-голямо право да иронизирам („за да се защитя“ имаше предвид тя, но не довърши).

– Със сигурност си се накефила на това, което ми направи снощи – погледът на Мия посочи Лили колебливо, но думите висяха достатъчно ясно.

Лили трябваше да нанесе свой удар по думите на Мия и я погледна, за да спечели време. Мия беше по-голяма от Лили на години и имаше по-висока позиция в отбора, но знаеше по-малко, очакваше повече – нямаше ироничния поглед на Лили. Да, Лили познаваше всичко това и бълбука-

нето по врата и корема и изчезна. Мия вече не беше толкова красива. Очите и все още искряха, но не изчерпваха истината за битието и небитието, както манията на Лили гласеше, а движенията на кожата и, като на питон, не бяха чак уникални. На две места по носа Мия имаше пъпчици, а на брадата още една набираше скорост. Страхът в гласа и беше абсолютно чужд за Лили, тъй като никога не беше чувала капитанката на отбора си да моли. От Мия остана едно чувалче от недоспала кожа на фона на бялото небе. Лили примигна и вкусът на телцето пред нея се върна в устата и. Лошо, за нея Мия пак си беше Мия. В смешен опит да прикрие разширяването на зениците си, Лили стисна устни така, че станаха сини.

– Ако си представяш нещо – Лили въздъхна и се смръщи. Достатъчно нещо беше казала вече за себе си на това момиче, трябваше ли да продължава? Помисли си за невинното и, блажено изражение снощи; нямаше избор.

– Представи си една бяла мъгла. Не сиво-бяла, а млечнобяла – с топлинка.

– Е нали е бяла, няма топлина или студ, бялото е неутрално.

– Оф, просто си представи!

– Добре, млъквам.

Мия искаше да види какво ще стане, защото остриите скули на Лили гледаха нагоре, а Лили най-често гледаше в краката си. Сигурно си струваше Мия да притъпи желанието си да приказва.

– Значи, представи си, че си спяла с млечна мъгла – виждаш не черно, а само бяло. В кенефа си и трябва да излезеш, но някъде пред теб има купчина лайна. Не искаш да стъпиш в нея. Аз съм някъде наоколо и трябва да ме хванеш за ръка, за да те измъкна. Викаш ме, но не отговарям; започваш да се съмняваш – може и да ме няма. Виждаш само млечен въздух, а купчината смърди гадно. Накъде ще тръгнеш?

– Първо ще помириша на всички страни. Ще тръгна натам, откъдето мирише на теб.

– Пред теб смърди на лайна, как ще помиришеш нещо друго?!

– Не знам, винаги те помирисвам.

– Дано.

И двете се учеха да се отпускат. Мия се сгушваше под брадичката на Лили и се правеше на безобидна, а Лили облягаше буза на косата ѝ, защото допирът на ръцете не ѝ стигаше. Вече не беше ясно кой кого иска и кой кого предпазва, защото Мия даваше усмихнатата нежност, а Лили – смутената привързаност.

Когато се събудяха сутрин, в началото Лили събуждаше Мия колкото може по-леко, за да види как очите ѝ се отварят все още в съня, възприемат едно по едно нещата наоколо и си спомнят, че принадлежат на тяло, което лежи на топло. Тялото на Лили се отърква в тялото на Мия. Аха, казват си очите на Мия, ние се кефим на това топлинство до нас. Включват се устните, нощът, ръцете и взаимно стигат до заключението, че това телце е специално за тях. Умът ги хвали за добрата работа и за части от секундата им показва спомени, свързани с Лили. Така съществуването, в случая Мия, се въвежда във всекидневието, реалното, и продължава да живее като себе си от вчера; всъщност малко по-различно, защото пренебрегваната връзка между сънища и будно състояние всяка нощ променя по нещо малко от характера. Всяка сутрин, когато Лили погледнеше свежите жълти ириса на Мия, викаше неохотно тази промяна – искаше да ѝ се изсмее в лицето, преди промяната да ѝ се изсмее на нея и да я остави неподготвена и сама. Трябваше да спечели играта на криеница, за да не се окаже детенцето, което някой е спянал по лице в калта.

По едно време привързаността протече от Лили в Мия. Ентусиазмът на Лили се притъпи и тя спря да се буди първа – Мия я целуваше сутрин и Лили свикна да получава най-хубавото без усилия, да започва деня с оргазъм. Мия знаеше, че вече тя гони Лили, но това не я притесняваше. Предпочиташе да си стиска бялата слепота, за да не вижда колко далеч е Лили.

– Сещаш ли се, че ми каза за онази бяла слепота? – започна да говори Мия.

– Коя?

– Когато не виждаш нищо друго освен млечна мъгла.

– А, да. Преди я виждах, като затворех очи.

– Честно казано тогава, като ми разказа за нея, не можах да я видя. Все нещо ми изникваше пред очите и много се гразнех. Но нали в събота ходих да карам борд?

– Да.

– И ти казах, че имаше зверска мъгла и валеше зверски гъжд?

– Мхм.

– Изглеждаше точно така – бяло навсякъде, само от време на време някоя табела. И освен това очертанятията на очилата.

– Яко – според Лили по лицето на Мия не даваха нищо интересно.

– Не, не е яко, защото все пак виждах нещо друго освен мляко – натърти Мия, като мислено гръпна Лили за ръкава. – Затова се пуснах малко по-надолу от една писта – там нямаше нито табели, нито хора – абе нищо. Смъкнах си очилата и легнах по гръб. Даже и миглите не си виждах, всичко беше млечнобяло. Нямах идея, всъщност сигурно имаш ге, никакво усещане за горе и долу, за нищо. Направо страшничко.

– Да, знам, много е странно. А не се ли притесняваше, че може да не се измъкнеш, като излизаш от пистата, а не виждаш нищо.

– Е, да, ама иначе не можеш да си представя това, което е в твоята глава. А сега знам какво е било.

– Радвам се – усмихна ѝ се Лили и я целуна по нослето. Като някъв мъник, гето се прави на пушач пред батковците, помисли си Лили, за да му кажат, че е един от тях. Мия се усмихваше само заради Лили и Лили го знаеше; зрешка.

Лили избра една вечер, която щяха да прекарат заедно, и се опита да говори с Мия още преди да са се докоснали.

Но когато Лили влезе в стаята си, Мия вече беше по гащички – изрязани, лилави, не особено секси, но достатъчни: ако Лили беше мъж, щеше да го е вдигнала.

– Мия, моля те, облечи се.

– Немм, не мисля – Мия легна на една страна така, че да покаже едновременно гърдите си и половината си гупе. Лили седна до нея и я покри с одеялото.

– Какво има? – попита Мия с усмивка в единия край на устните си. Наведе се, смъкна гащичките си и ги метна в краката на Лили. Лили преглътна.

– Мия, по-добре да си ходя.

– Амм... Не ти ли харесвам? – Лили не можа да изгържи по детски наранения поглед.

– Харесваш ми. Но не мога да съм с теб вече.

Може ли да звучи толкова тъпо?!

Лили продължи, тъй като Мия мълчеше.

– Много добре си прекарахме, но сме много различ...

– Млъкни – прекъсна я Мия. – Знам.

Мия леко целуна Лили.

– Вече съм гола, чукай ме.

– Не, не мога – Лили се опитваше да отстъпи на заден ход.

– Помисли си за онзи път под гуша – първия път, като ме лиза. Искам още веднъж по същия начин.

– Няма как, беше много отдавна.

– Виж какво, като ще ме заебаваш, поне ме изучкай за последно – Мия издраска ръцете на Лили, за да не изкрещи.

Лили наведе глава и се заигра с езерцето между краката ѝ. Мия плака през цялото време. А Лили имаше една мисъл в главата си: беше ѝ вкусно.

Мия продължаваше да ходи на борд и да се надява, че няма да има разлика между бялото небе и бялата земя. Дори и да имаше, тя пак лягаше по гръб, гледаше нагоре и си представяше, че е спяла с млечна мъгла. Така ѝ се струваше, че е в ума на Лили; че е Лили. Обичаше да гледа всичко през дивите очи, които нямаше да притежава.

Спря, защото приятелите ѝ вече не я оставяха да кара

сама. Наложил се, след като веднъж я измъкна спасителната служба. Намериха я заспала или в безсъзнание. Питайки я дали е искала да измръзне. Не, усмихна се тя със сини устни, просто забравил да прогледна.

Оказа се, че Лили не беше виждала бялата мъгла. Картичката изглеждаше страхотна, но умът ѝ никога не беше достатъчно уравновесен, за да позволи на бялата слепота да се разстели. Скоро идеята ѝ стана скучна. Това, че Мия успя да я види – браво на нея; да оставим кученцето да си гони опашката.

Когато Лили отидеше в планината да се срещне със зимата, търсеше вятър. На склон на 3000 метра надморска височина не трябваше да стои човек. Точно затова Лили застава там и чакаше да излезе вятър. Когато я подушеше, той се надигаше, загребваше снежен прах и го пращаше в лицето ѝ. Лили гледаше всяка снежинка в очите (доколкото можеше, без да става разногледа) и се инатеше на наглия вятър. И той, и Лили играеха на руска ролетка, щом се срещнеха (повече Лили), защото не познаваха по-побъркващо чувство. Когато Лили седеше долу на топло, се надсмиваше над ината си пред тази нежива стихия, но всяка нощ, когато заспиваше, виждаше туловището от снежен прах, оцветено в хладно жълто от залязващото слънце. Лили си разнообразяваше ежедневието, като се чудеше дали и този път ще изгържи на произволните бели и жълти виелици.

Чу се воят на китара; Лили се обърна да го потърси.

Ралица Люцканова

ИЗ МИСЛИТЕ НА ЕДНА СТУДЕНТКА

16 август

Най-накрая ме приеха! Отивам във Варна! Тара-ра-ра-ра. Какъв кеф! Сега ще им затворя устите на всичките роднини, дето ме съветваха да се омъжа, защото нищо нямало да стане от мен. Ама аз не съм проста! Приеха ме в университета във Варна. Това е! Няма да съм вече селянка, отивам в големия град. Ще обикалям гискотеките по цяла нощ. Каквато съм хубавка, ще се котирам – свежа кръв. Трябва да си хвана богато гадже, че да ми даде 3000 евро за силикон – малко ъпдейт. Кис-кис-кис! Мама и татко ще починат...

Ама първо трябва да се науча да се държа като варненка. А-у-у-у-у, те са много надути! Нали ги видях миналото лято на морето – фръцли! Е, няма как. Май във Фейсбук видях някакви варненски лавчета, я да проверя...а, да! Тест за истински варненци...и сега цъкам...Абе, къв е тоя – човекът с пуканките!? Кино „Тракия“? Това сигурно е в мола... А какъв тур ще си направя в мола! Парцалки, парцалки – фешън! Ще си ку-у-у-упувам изрязани рокли с дълбо-о-о-око деколте, че да ми се вижда силиконът. Като си сложа ге, хи-хи-хи!

Ваї, бе! Как не се сетих по-рано! Тошко ми разправяше, че имам акцент. Той пък щото няма! Трябва да внимавам, а пък, ако някой пита – живяла съм дълго в чужбина. Да-а-а, хау аре ю...Ще ги шашна, ха-ха-ха!

Я да се гримирам, че трябва да се покажа на центъра. Ще провъзглася на всички, че са ме приели – да се пукат от яг! Нали ще просперирам! Ех, „Варна, морето“... тара-рара-ра.

3 септември

Ех че бързо ми намериха квартира, мама и тати! И то на гъзарско място – зад пощата. Апартаментчето е

малко старо и трябва да го деля с Илияна, но ще гледам скоро да си намеря по-добър с някой приятел бизнесмен. Илиянчето, тя ще ме слуша за всичко, в крайна сметка заради това я търпя. Тя е единствената, която става от випуска ми, знае, че аз съм по-красива от нея. И няма да се опитва да ми краде мъжете, като онази крава Милена!

...Най-накрая изпратихме нашите обратно. Това е свободата! Хайде, Илиянче, стягай се, отиваме по нощен живот.

...Значи това било Exit, хм, по-иначе си я представях тази гискотека. Тошко както ми я прехвали!...

...Тоз пък нормален ли е!? Да сме ставали танцьорки! Да се кълча там, за не достатъчно пари! Не, благодаря! Аз трябва да се държа на положение – иначе кой мъж ще ме вземе на сериозно!?

...А-у-у-у, този какъв е симпатяга! И към нас гледа! Симпатяга е, а каква ли кола кара? S-класата е страшен афродизуак...

„Чувствам се като един Дебелянов с две хубави Мина и Лора...“, ех, че свалки пускат гларусите! Ама кои бяха тези Мина и Лора!?

...А, не! От Владиславово бил, моля ти се! Може да не съм от Варна, ама знам, че мъжът, когото искам, не е оптам. Сбогом, моето момче!

...Оф, тази Илияна пак ли изчезна в тоалетните! Напих се, искам да се прибирам...

1 октомври

Учебната година започна. Трябва да се огледам, кои са зубърчетата на курса. Само устните изпити как ще ги оправям!? Ще му мисля, като му дойде времето.

Ха, да, хайде на кафе с тези кокошки да ги видим.

...Боже, тези хора не са нормални! Тази пък загубенячка искала да си има своя библиотека и да си слагала знак на книгите! Е, това за какво ѝ е!? Една, пък, искала да ходи в Англия и да учи човешки права – цяла да се бори за правата на жената. Не трябвало да се женим по сметка, да разчита на мъжа си за всичко, да се прави само за да му

се хареса... Да, сега я разбирам защо изглежда като пързул. Мила, понаправи се малко, все някой ще те вземе, тогава няма да има смисъл да говориш глупости...

Ей, тая Даниела е пичка. Имала работа тъкмо като за мен. Ще се срещам само със солидни бизнесмени, които ще ме водят по яки места и ще имам всичко, което си пожелаа. Ох, земен рай! Даниела каза, че и силикон ще си сложа...

7 ноември

Оф, много са нахални тези мъже. А какви работи вършат...

Ама имам всичко, което си пожелах. Другия месец ще си сложа цици и тогава вече трябва да си хвана мъж.

Не е лошо да си компаньонка. Много доходоносна професия за студентка. И в средите навлязох. Един каза, че и модел ще ме прави.

Само мама да не разбере...

Декември

Бре, Евгени ще ме води на Нова година в Холандия. И с приятели щял да ме запознае, пипнах ме...

Януари

Холандия не е това, което очаквах. Искам да се върна вкъщи. При мама и татко. Те се притесняват, не знаят къде съм и как съм...

Само да не ме убие някое от тези животни!

Ще се справя, ще бъда като тая, Мол флансърс ли беше!?!...

Силвия Аризанова БОЛКАТА, КОЯТО СЪБИРА СВЕТОВЕ

Болката, която събира светове

„Някои имат лесен път. Нашият е труден. Да вървим!“

„Демриан“; Херман Хесе

Слънцето бавно огряваше гърветата в парка на Павел Сбаня. Златистите лъчи изпълваха ранната утрин. Дядо Стефчо крачеше из пустите алеи, леко тъпрузейки десния си крак. Категорично отказваше да се подпира с бастун, все пак живееше в град с лековити води, където хората хвърляха бастуните и се стремяха да се отърват от тях. Всяка сутрин той обичаше да идва на пейките пред стария санаториум с ранните лъчи на слънцето, когато птиците изглеждаха шумни на фона на притихналия град. Обичаше да гледа как той се разбужда, как санитарките малко преди седем бързаха да вземат закуските на по-трудно подвижните пациенти, които иначе трябваше да обикалят цялата гължина на сградата, за да отидат до столовата. За здрав човек пътят беше не повече от пет минути, но за по-сериозно пострадалите отнемаше по двадесет-тридесет минути в едната посока. Усмиваше се, когато заузлизаха другите посетители на санаториума, принудени да го посетят, подтикнати от някакви свои здравословни нужди. Радваше се на шегите, които подочуваше, на хванатите под ръка възрастни жени, на закачливите погледи...

Дядо Стефчо се занимаваше с гърворезба от десетки години. Обичаше си занаята. Правеше причудливи фигури, изобразяваше хора и животни, почиташе с труда си светци. Сега възрастта не му позволяваше да работи много често, но желание имаше. Животът в парка и около стария санаториум му беше вдъхновение. Тук срещаше всякакви хора, слушаше на дълго и на широко историите на самотни възрастни, чиито гуми никои не намираше време да чуе във всекидневието. Емоциите, които го

върхлитаха след разходките, го караха да твори своите образи върху парчета дърво. Сега искаше да направи нещо специално и търсеше идеи, но нещо все му убягваше. Знаеше, че е важно да направи нещо, но още не знаеше какво. Докато се почесваше замислено по носа, вниманието му привлече бабата туркиня, която търсеше вниманието на болните и желаше да ги излекува срещу който каквото даде. Хората не я взимаха на сериозно, отбягваха я или само си говореха с нея и се смееха. Тя винаги носеше малко пластмасово столче без облегалка, за да може да сяда, където ѝ беше удобно. Имаше характерната за туркините забрадка и шалвари. Това, което беше впечатляващо, бяха пронизително светлосините ѝ очи. Те щяха да я направят да изглежда студена, ако не беше благата ѝ усмивка. Тя подвикваше на минаващите хора, като искаше да ги лекува. Обикновено при нея се спираше някой новодошъл, който за първи път е в Павел баня. Интересна жена, макар че дядо Стефчо не знаеше много за нея. Покрай него изтрополя количка и младо момиче му се усмихна от нея – „Добър ден“. И той я поздрави. Тя тикаше количката сама с ръце и дядо Стефчо не можеше да се научи на доброто ѝ настроение и топлината, която излъчваше. След минути премина покрай нея и майка ѝ, която носеше две кафета. Беше неделя и нямаше процедури, затова можеха и те да се порадват на красивата утрин. Установиха се през една пейка и не говореха много, вероятно вече нямаха какво да си кажат, тъй като почти през цялото време бяха принудени да са заедно. Не след дълго дойдоха и други млади хора в колички. Събраха се около пейката и започнаха да говорят оживено, като се смееха високо. Дядо Стефчо се дивеше на доброто настроение на компанията, защото често виждаше здрави хора, които само коментираха проблемите и споделяха мрачните си мисли. Имаше нещо сбъркано в това здравите да се оплакват повече от болните. Гледаше ги и си мислеше – тези млади хора бяха толкова различни, че в нормалното си всекидневие едва ли щяха да се съберат заедно, може би само биха разменили някоя дума за поздрав.

Вслушвайки се в разговора, дядо Стефчо научи, че те бяха пристигнали тук от различни краища на България. Две от момчетата бяха почти неподвижни от главата надолу, с малки движения в ръце-те, но недостатъчни, за да бъдат по-самостоятелни. Но пък не спираха да се шегуват. И двамата бяха млади, но разликата им беше към десетина години. Единият беше по-мълчалив, тъй като майка му не спираше да говори, но като вметнеше нещо, то беше казано на място и разсмиваше всички. По-младото момче носеше очила, но по всичко личеше, че е и доста начетено с многообразни интереси, като се има предвид, че беше бивш спортист. Той тихо и почти заповедно казваше на майка си от какво има нужда и тя вече почти инстинктивно му подаваше чаша кафе или парче шоколад. Срещу момичето, което го беше поздравило, се настаня груго по-младо и слабишко девойче, което подобно на двете момчета имаше травма на шийните прешлени, но имаше късмета, куража и силата да се бори настойчиво и дори пишеше с лявата си ръка. Дядо Стефчо се усмихна, когато си спомни как я срещна веднъж в парка, когато майка ѝ я държеше под ръка, а тя обикаляше без други помощни средства алеите, освен патерицата в другата ръка. Тя беше много фина и дори травмата и трудностите при придвижването, не можеха да скрият елегантните ѝ движения, вероятно вследствие от работата на момичето като танцьорка, за която разбра от снимките, които младата компания прехвърляше от ръце на ръце. Особено колоритен беше образът на мъжа с мустачки, надминал средната възраст и придружаван от младо циганче. Той имаше закачлив поглед и също беше в количка. Единият му крак му беше изкривен и постоянно свит в коляното, но подскачаше като младеж, като дочуеше народна музика. Приказваше сякаш на сериозно, а всъщност поднасяше останалите, често задяваше и преминаващите баби. Циганчето, което го придружаваше, изглеждаше много точно и беше готово да помогне на всекиго, особено на момичетата, по разбираеми причини. Изглежда, беше неграмотно, защото подаде един документ, за да му го прочетат гру-

гите. Мустакацията чичо беше пострадал, возейки се на каруца, блъсната от микробус. Липсваха му конете и може би заради това искрено се възхищаваше и цъкаше на кончетата, кошто пасяха необезпокоявано из градинките на парка, докато служител от санаториума не излезе и се опита да ги прогонва.

Към групата се присъедини и трето момче, което, ако се съди от името му, принадлежеше към българските турци. Баща му, който имаше лице на добряк, го придружаваше формално. Дядо Стефчо го гледаше и не му беше ясно защо въобще още момчето използва количка. В сравнение с другите си беше почти здрав. Младежът пускаше просташки мелодии и смешки от телефона си, кошто караха другите да махат с ръка, а той ги спираше и се смееше. От време на време тайно призвъняваше на баща си, като се правеше, че не знае за какво става въпрос. Третото момиче в компанията имаше говорни дефекти, трудно движеше крайници и дядо Стефчо подозираше, че има някаква церебрална парализа. Ужасяващото беше, че тази болест само прогресираше и единственото, което можеш да направиш, е да се бориш постоянно с нея, за да настъпва по-бавно. Момичето имаше не повече от двадесет години, беше студентка и видимо по-притеснителна от другите. Майка му се правеше на строга, но пък беше забавна с реакциите си и начина, по който занемаряваше функцията си на придружител, отнесла се да върши нещо друго. Дъщеря ѝ звънко се смееше на суетенето ѝ наоколо, а също и на заявките на около четиридесетгодишния вечно усмихнат мъж, също в количка. Той гойде последен, без придружител, с леко сънлива физиономия. Когато някой се опитваше да говори с него на сериозно, тъй като, изглежда, разбираше от всичко, или поне имаше самочувствие на добре информиран човек, всичко обръщаше на майтап, усмихваше се и леко се почесваше по главата.

Какви хора! Толкова много се усмихваха. Дядо Стефчо не за първи път се чудеше от къде черпеха сили. Дали не беше от болката, която ги бе събрала тук? Или от любовта на семейството и приятелите? Нямахме отговор

на този въпрос. Със сигурност им беше много трудно, защото всички те бяха зависими от други хора и се бореха за своята свобода и независимост. Но животът не беше ги смачкал. Напротив, беше ги превърнал в прекрасни млади хора. Подобни весели компании човек не срещаше често. Какво събираше толкова различни по начина си на живот хора? Болката?! Та тя не трябва ли да е нещо ужасяващо, а не фактор, който събира и изглажда различията. Болката някак си беше прокарала пътища между световите, кошто обитаваха, и беше отворила сърцата им към разбирателство. Дядо Стефчо се усмихна – болката, която събира светове. Стана и бавно закрета към дома. Там отвори вратата на работилницата и дълго работи.

След около четири години дядо Стефчо отново беше дошъл на пейките пред санаториума. Всичко наоколо изглеждаше по-занемарено, но слънцето прогонваше мрачните мисли по изоставения от кмета и общината парк. Старецът чакаше светът около него да се оживи, като благо го съзерцаваше. Сепна го гласът на красиво русо момиче, което му изглеждаше някак познато, но не можеше да се сети откъде. Попита го за гърворезбите, кошто прави и за кошто научила от служителки в санаториума. Искаше да ги разгледа и да си купи нещо за спомен. Разбраха се следобед да наmine, като ѝ даде адреса и все така остана да си почива на пейката. От две години дядо Стефчо не работеше вече, тъй като ръцете му силно трепереха и беше изключително трудно да създава изобреченията, кошто иска. Обичаше да влиза в работилницата и тихо да си седи, заобиколен от своите произведения, представляващи малки частици от чужди светове. Така и го намери русото момиче. Усмивката ѝ изпълни стаята и светлината нахлу през отворената врата. Тя ахна, като видя подредените по стените множество гърворезби. Произволно погледът ѝ се спря на изображението на красиво изправено момиче в къса рокля и широка усмивка, което махаше с ръка на нещо в далечината. Младата посетителка разгледа и други изображения – на изящна танцьорка, момче, играещо баскетбол, друго,

заобиколено от много красиви жени, усмихнат млад татко с две деца между краката, делова елегантно облечена бизнес дама, усмихнат мъж на кон, младеж, изобразен със своята булка под ръка, и още много други, но после отново се спря на приветливото момиче, което махаше на нещо в далечината. Хареса си тази гърворезба и я взе за себе си. Дядо Стефчо отказа да вземе пари за нея, защото знаеше нещо, за което гостенката дори не подозираше. Знаеше, че изобразеното момиче е лъчезарната девойка, която го поздравя преди време, когато още тикаше колечка, а младата дама, която го беше посетила, беше всъщност тя. Времето беше заличило спомена в паметта ѝ, но дядо Стефчо познаваше историята на всяко свое произведение. Понякога си мислеше, че ръцете му виждат в бъдещето...

Милена Стойкова

ИЗГРЕВ НАД ПЯСЪЧНИ СКАЛИ

Филип лежеше в огряната от слънце стая и размишляваше.

„Дали наистина всички злини и нещастия на този свят се дължат на разминаването между човешките желания и човешките възможности?“ И той се помъчи да си представи свят, в който такова разминаване, пораждащо чувството за неудовлетвореност, завист и злоба, не съществува – едно пространство, в което хората можеха да бъдат каквито искат.

Отначало си представи свят, в който всички хора бяха богати – всеки колкото желаше. След това си представи, че всички тези хора бяха здрави – никои не искаше да е

болен. Прег него се разгърна картина на свят без глад и болести. Но дали беше достатъчно?

Представи си, че всички тези хора бяха красиви – нали всеки иска да е хубав – и всеки беше хубав посвоему, според своите представи за красота. Сега вече светът, който видя, беше на крачка от съвършенството, липсваше само още нещо... И Филип си представи, че всеки в този въображаем свят можеше да се отгаде на любимото си занимание така, че да го превърне в свое уникално дело и да се реализира професионално. И този свят се изпълни с изключителни пилоти, готвачи, земеделци, детегледачки, учени, моряци, търговци, архитекти, художници, учители, майстори – техници...

Това беше свят, изграден от красиви, здрави, богати хора – всички завършени и пълноценни личности, лишени от съперничество, завист и злоба, личности, за които не беше трудно да общуват помежду си и да намерят сродна душа.

„Но как тези хора бяха изградили този съвършен свят? – замисли се Филип. – Може би просто бяха приели себе си и другите такива каквито са – бяха се приели и обикнали? А може би...“

Потокът от асоциации и образи беше прекъснат от пътен женски глас:

– Добро утро, Филип. След малко ще те посети доктор Брезин. Той поема случая ти от днес. Затова ще ти зададе няколко въпроса. Отговаряй както обикновено – едно мигване с очите за „Не“, две мигвания – за „Да“. Разбра ли ме?

Напълно обездвижен, Филип с усилие присви очите си веднъж, после още веднъж и се загледа отново в картината отсреща, изобразяваща изгрев над пясъчни скали. Загледа се и се потопи в своя въображаем свят без болести, бедност и човешка злоба.

Две години по-късно, на същия ден, Филип стоеше пред същата тази картина. В очакване на премиерата на най-новия си научнофантастичен филм, известният ре-

жисъор пристъпваше от крак на крак и се взираше в добре познатите пясъчни скали. Този път те изпълваха внушително табло за филмови афши. Единствено елгантният надпис в червено го притесняваше – дали беше избрал подходящото заглавие – „Завръщане в рая на бъдещето“.

Михаела Танева НОВА ИСТОРИЯ

Бях се подпряла на крака на нощното шкафче. То се извисяваше над мен заплашително, махагонът му поглъщаше всяка светлина, попаднала по случайност в стаята. Изскърцване разпори въздуха, вратичката на шкафа се отвори от само себе си и безмалко да ми отнесе главата. Снизих се и отскочих назад, огромната сянка на падащо кълбо прежда ме покри и само късметът можеше да ме спаси. Свих се на кълбо и покрех главата си с ръце. Стиснах очи и... и... нищо не се случи, кълбото беше увиснало на десетина сантиметра над главата ми и леко се поклащаше. Отпуснах се с въздишка. Беше време за ставане. Отворих очи и погледнах към висящата прежда. Протегнах лявата ръка и събрах кълбото, мушнах го в шкафа и затворих вратичката. Беше време за чай. Потракването на лъжичката, която разбърква чая, ме вълнува изключително. В този звук се крие съвършенството на деня или неговият провал. Ушите ми ликуваха, едното толкова се отпусна в наслада, че меката му част цопна в чая! Беше време за гърпане на уши. Излязох от тялото си, изгърпах ухото обратно на мястото му и влязох отново в тялото си. Прислужничката отнесе празната чаша и внесе още топли курабийки. Ароматът им

караше железите под езика да слюнкоотделят огромни количества от течността, наложи се да уда в банята и да изсипя всичко във ваната, сложих един бързовар, да погрее слюнката, за да мога да се окъпя след това. Превъзходни курабийки, като масло на езика. Полегнах блажено в чинията между тях, зарових нос в препеченото тесто, мушнах ръцете си в тях и усетих топлата им вътрешност. Колко изкусителен аромат, колко нежност и топлина! Нямах намерение да свършвам така – загушена от две курабийки, – затова се измъкнах ловко от обятията им и хукнах към ръба на масата. Планът ми бе да се спусна по гънката на покривката, която стигаше до пода. Търкуднах се и опрях гръб в библиотеката. Не можех да помръдна, единият ми крак стърчеше през северния прозорец, другият пък през западния – тази стая не е от най-светлите и слънчеви помещения, които познавам! Главата ми запречи вратата. Усетих тъп удар в тила – прислужничката се опитваше да влезе. Колко глупава жена! Посини ме от блъскане! Провикна се през процеп на вратата, че ваната е готова. Беше време за тоалет. Измъкнах щепсела от контакта, метнах хавлията със замах на пода и с отработен скок се змурнах във ваната, направих няколко дължини, кроул, бъртерфлай, бъртерфлай, кроул. Ръцете ми отмаляха и се отпуснаха на гъното. Стигна се готам, че с краката обхващах една от тях и изгърпвах около метър от нея, после повтарях същото и с другата, отне ми часове да ги изтегля на сушата, съвсем се бяха сбръчкали! Ужасено установих – беше време за срещата ми с Него! Навих ръцете, подхванах ухото, закуцах към спалнята, приведена на две, опитвайки се да не разруша къщата, много внимавах да не се спъна в някое влакно от пътеката и заобикалях поедрите пращинки. Почувствах се страшно неудобно в тялото си и реших да избързам напред. Отворих гардероба, не бях решила с коя рокля ще изляза, може би с нещо друго. Пурпурният бански ми се стори подходящ, сложих му и значка – live in peace! – и една жълта шапка за фасон, запретнах носната си кърпа в ластика около

бедрото и се отправих към мястото на срещата. Беше време!

– Боже! Лидия, какво правиш! Излагаш ме ужасно! Погледни се на какво приличаш! Що за греха е това!

– Какво ми е? Не те разбирам, пред кого те излагам, мук няма никого!

– А докато гойдеш готук, целият град сега те обсъжда!

– О, Хенри, не ставай глупак! Кои вярва на една цветарке и малолетен разносвач на вестници!

Хенри въздъхна, отпусна рамене и презърна Лидия през кръста. Целуна я и каза, че ѝ стои отлично. За първи път я виждаше с толкова къса рокля.

Айше Рубева

ИСТОРИЯТА НА ЕДИН АВТОБУС

Мъглива дъждовна сутрин. Дъждовните капки, студени и твърди, почукваха по чадърите на група хора, засманали прави и неподвижни пред една госта неугледна сграда, чиито грозни очертания се губеха в мъглата. Никой не говореше. Студът и дъждът на ранната сутрин бяха ги сковали, силуетите им едвам се различаваха в мъглата на късния октомври. Само сънливият глас на ходжата от близката джамия раздираше тишината. Суриите на корана, изпети по навик, оставаха висящи във въздуха. Чакащите стояха все така неподвижни и безмълвни, нито усилващият се студен дъжд, нито молитвата на сънливия ходжа ги раздвижиха.

В началото на улицата се видяха светлини, след това се чу шум от мотор и след няколко секунди пред чакащите

спря голям, многоместен, луксозен автобус. Вратите се отвориха и топъл въздух полъхна от вътрешността му.

– Добро утро, тука ли са всички, хайде, качвайте се, ще ви проверя по списък. – Каза на един мъж на около 55 години, добре облечен, с приятен топъл глас.

Безшумно хората се качиха. Топлината и комфортът раздвижиха духовете и те отговаряха оживено с „тука“ на мъжа, четящ имената им от списъка. Всички се бяха качили. Автобусът, пълен с хора, потегли, разцепвайки тъмната, мъглива, дъждовна октомврийска сутрин в големия турски град.

Мъжът с приятния глас раздаде на всеки пътник по една топла закуска и чаша айран, като даваше и последни разяснения относно целта на пътуването им.

– Ще гласувате за нашия човек, колкото души има в този автобус, толкова гласа искам. – Твърдо говореше той. – След изборите ще ви дам парите, ако излязат сметките криви и нашият човек не спечели, тогава няма да получите дори стотинка. Не си мислете, че ще можете да шмекерувате! А ако някой ви пита нещо, отговаряйте, че идвате да си видите роднините и това е. Никакви обяснения на никого няма да давате. Помнете, че вие сте изселници и живеете в две държави, ако искате да сте добре и на двете места, ще гласувате, както ви казвам аз. – Лаконично завърши и седна до шофьора.

– Идиот! – Тихичко се обади мъж от задните седалки.

– Тихо! Ще те чуе и ще те вземе на мушка. – Скастри го друг мъж. – Знаеш, пари ти трябват!

– Бе, писна ми! – Продължи мъжът с негодование. – Не го ли помните този как по време на възродителния процес излезе по новините и каза, че е българин, че е намерил българската носия на прабаба си на тавана? Нали беше партиен секретар, сега си извъртя опашката? Писал се за репресиран от комунистите.

– Шт, ти наистина ще ни докараш беля до главата, остава го да прави к`вото си ще – обади се друг, – ти си гледай кефа.

– Прав е! – Обади се по-високо една пълна жена – Така си беше. Аз заради тоз колко пъти ходех до МВР-то да давам обяснения. Говорила съм на турски и съм била опасен елемент – така писал в доноса срещу мен. Мътните да го вземат дано! – Ядосано по-силно извика жената. Мъжът ѝ до нея я бутна с лакът да млъкне. – Не беше ли тъй? – Отвърна на удара тя.

– Нали ще ви платят, по-добре мълчете! Турци сме, щем не щем, ще се подкрепяме. – Обади се друг.

– О, ти кога мина на тяхна страна бе, шмекер? – Чува се възклицания от седалките.

– Майната ѝ на Турцията и на Българията, разказаха ми играта! Животът ми мина в пътуване. Разкъсах се на две парчета, семейството ми половината там, половината тук, за роднините да не приказвам. Децата ми се объркаха, аз се побърках, жената се поболя от мъка... Много хубаво ни наредиха! Ей, майка ми болна, трябва на лекар да я водя, а не мога да остана в България, на работа съм, в Турция тя не ще да идва. Мислиха за мен...! Използвачи! – С негодувание изрече мъж, свил се до прозореца. Шофьорът, изглежда, предусети какъв обрат ще вземе разговорът и усили музиката.

Пътниците разбраха и всеки се сви в собствените си мисли, заслуша се в скърбите си и притихна.

На границата трябваше да чакат госта, веригата от пътуващи автобуси бе гълга. Движението беше пренатоварено, всеки искаше да премине на отсрещната страна. Никой обаче не се учуди на този факт. Приеха нормално придвижването на толкова много хора само в една посока, дори се радваха, че ще имат повече време да си поговорят, защото се срещаха и се събираха само по изборно време.

II

На седалка № 24 от дясна страна седеше млада жена. Безмълвна, с поглед, отправен към скучния пейзаж, минаващ монотонно покрай автобуса, сякаш наблюдаваше възкръсващите си спомени, които я обсебиха, миналото изплува и я срабчи.

Когато Мукадес беше на 10 години, една люта януарска вечер на 1985 г. баща ѝ излезе и не се върна, а майка ѝ уплашена цяла вечер не мигна. След няколко дена от нея разбра, че вече ще се казва Анелия, брат ѝ Хюсеин – Христо, а майка ѝ Емилия. Не разбираше какво става и защо нямаха право да излизат, защо, като погледнеш през прозореца, виждаше само войници и полицаи, които ходеха с пистолети, готови всеки момент да стрелят. Баща ѝ го нямаше, майка ѝ плачеше без глас, брат ѝ свиваше мъгчаливо юмруци и не говореше. Но най-страшни бяха сирените.

– Бате, война ли има? – Попита Мукадес брат си, той не ѝ отговори, презърна я и двамата плакаха гълко, без глас, триейки съзлите си един в друг.

Страхът и ужасът проникнаха навсякъде, във всяка къща, на всяка улица.

Нанизаха се гълци, тъжни дни и още по-гълци, скръбни ноци за семейството. Но животът в селото се раздвижи, част от войниците се спрятелиха с хората. Страхът продължаваше да живее, вината измъчваше, но по-малко, сега всички бяха еднакви, нямаше различни и затова животът бе по-лесен. Слънцето огря не само земята, но и душите на хората. Усмивки изгряха на лицата им, след като убиха онова, което им пречеше да бъдат щастливи.

Бащата на Мукадес бе осъден на строг тъмничен затвор и бе обявен за изключително опасен престъпник, заплашващ сигурността на държавата.

Новопокръстената Емилия живееше с двете си деца изолирано от обществото, което странеше от нея. Всички я отбягваха, никой не искаше да си създава неприятности. „Пагналият няма приятели“ – гласеше една турска поговорка.

Страх, вина, лукавство обзеха селото и хората. За да живеят по-добре, предпачетоха да приемат истината, до-несена им от войниците.

Така изминаха няколко години – синът на Елез кандидатства след VII клас в елитна гимназия в областния град, където го приеха, дъщеря ѝ продължаваше да пише стихове. Заплатата на магазинерка не стигаше за поддържането на

къщата и образованието на децата, та затова всяка година работиха по два декара тютюн и успяваха да вържат двата края.

Вести от затвора получаваха много рядко.

Втората зима след преименуването Елез намери стария стан за черги на баба си. Сложи го в необзаведената стая и започна да тъче. Тъчеше винаги, когато беше свободна, подреждаше цвят до цвят, измисляше фигури. Работейки на стана, се чувстваше свободна. Понякога тъчеше по цели нощи.

III

Май 1989 година. Вестта за изселването дойде мигновено. Хората в селото започнаха да се приготвят. Стягаха багажа си, харизваха добитъка си, умуваха как и с кого ще пътуват. Сетиха се за рогнините си от другата страна на границата. Еуфория завладя всички.

Една съботна вечер към седем часа Елез и децата ѝ вечеряха в кухнята, когато на вратата се почука. Беше кметът на селото с още двама мъже:

– Добър вечер, гругарко! – Поздравя кметът.

– Добър вечер – отговори тя – случило ли се е нещо? – Разтревожено попита.

– Дойде заповед отгоре, до 22,00 часа тази вечер трябва да пригответе по една пътна чанта с лични вещи, вземете само най-необходимото. Ще дойде кола да ви вземе и ще ви откара в София на аерогарата, където ще ви чака мъжът ви, оттам заедно ще се качите на самолета за Австрия, а от Виена ще продължите за Турция и повече няма да имате право да се връщате в България. – Каза на пресекулки, заеквайки кметът. Явно му беше трудно да събщи подобна новина, но нямаше друг избор.

След като Елез се съвзе, каза:

– Сега, деца, ме чуйте внимателно, нас ни екстрадират като политически опасни хора в Турция и сигурно повече няма да можем да се върнем в България, баща ви, както разбрахте, ще ни чака на аерогарата. Това е чудесна новина! От вас искам всеки да си вземе по нещо за спомен,

но да не заема много място. Багажът ни трябва да е малък. Там ще ни бъде по-хубаво, ще видите, и баща ви ще е с нас!

Къщата, строена с толкова любов, труд и лишения, оставяха на произвола на съдбата. Опитваха да съберат миналото си в една пътна чанта. Чу се клаксон:

– Хайде, деца, време е, баща ви ни чака! – Подкани Елез децата.

Пътуваха цяла нощ в мълчание, към развиделяване пристигнаха на аерогарата в София. Нямаше много хора.

– Към бюфета, там ни чака – каза единият от придружителите на Елез, – ето го, внимавай, няма да привлечат внимание, не искам сцени. – Тихо, но с твърд глас продължи той, като посочи мъж, седнал сам с гръб към тях.

Доближиха го. Когато чу стъпки, мъжът стана и уплашен отстъпи крачка назад. Тогава той видя Елез и децата, замръзна на мястото си и втренчено ги погледна. Тримата също гледаха непознатия. Елез с усилие го позна. Беше съпругът ѝ. Изглеждаше като старец, изтощен, с побеляла коса, изпъкнали скули и мътен поглед. Прегърнаха се.

IV

– Здравей, мамо, сама ли си, татко къде е? – попита Мукадес, като се върна от училище.

– Извикаха го, гъще, и аз не знам, виждаш, не говори много. – Отговори Елез със скрита тревога в гласа. – Как мина училището?

– Днеска беше малко по-добре, учителят по математика ме похвали, но много ми е трудно, нищо не разбирам.

– Прекалено много се притесняваш, отпусни се, казах ти, научи първо езика, след това ще ти бъде по-лесно. – Опита се да успокои раздразнената си гъщеря.

– Не си ли гладна, да ти сложа да ядеш?

– Може – Мукадес седна на масата в кухнята, беше гладна, но не ѝ се ядеше.

– Мамо, моля те, кажи ми вече, какво толкова лошо направи татко, за да ни изгонят така от България? – За пореден път попита тя.

Елез и съпругът ѝ избягваха да говорят за България, но този път тя решително седна срещу гъщеря си, готова да ѝ отговори.

– Никога нищо лошо не е правил, но ние с него решихме да не говорим за затвора, за да предпазим теб и брат ти. Искаш да разбереш защо го арестуваха, нали така? – Мукадес слушаше и нетърпеливо чакаше отговора. – Вечерта, когато излезе и не се върна, арестуваха почти всички мъже от селото, разпитвали ги, когато дошъл ред на баща ти, вместо да му зададат въпроси, го накарали да подпише някаква декларация, в която пишело, че той е българин. Баща ти го прочел и отказал да я подпише, тогава войникът го ударил и му казал: „Щом отказваш, аз ще отида при твоята жена, ще я изнася и ще живея с нея, докато роди моето копеле и ти ще го гледаш. Сега съгласен ли си да подпишеш декларацията?“ Баща ти не издържал и го ударил. Това е причината да го осъдят на строг тъмничен затвор и да го обявят за опасен престъпник.

Мукадес гледаше и слушаше майка си, без да мигне, беше ужасена и изключително ядосана. Това ли бе причината да живеят в постоянен страх и притеснения в България и най-важното да пораснат без баща. Тя до този момент си мислеше, че той наистина е извършил нещо много лошо, а въщност само отказал да подпише някаква декларация.

– Дъще, добре ли си, Мукадес, моля те, кажи нещо! – Елез забеляза, че гъщеря ѝ пребледнява и започва да трепери.

– Значи заради някаква глупава декларация ние изтърпяхме всичко това? – Застанала права, крещеше, плачеше и обвиняваше. – Ти и баща ми знаете ли какво изтърпях аз? В България никои не искаше да говори с мен, няхах приятели, директорът и учителите ми задаваха постоянно странни въпроси. Дойдохме тук, обеща, че ще ни бъде по-добре, кое му е доброто? В началото ме съжаляваха, а сега ми се смеят, унижават ме и ме наричат гюрката, не можаела съм да приказвам като тях... Кое му е доброто? – Чупеше чинии и чаши, скубеше косите си.

Елез, уплашена до смърт, като не успя да я успокои,

повика „Бърза помощ“. Линейката дойде със закъснение от час и половина. Лекарят небрежно я прегледа, каза, че е нервно разстройство, подписа ѝ лекарствата и я освободи за три гена от училище и си отиде.

Когато пристигнаха в Турция, властите ги обградиха с голямо внимание, журналистите не ги оставяха на мира, каниха ги да участват в различни телевизионни предавания, дадоха интервюта. След това камерите се обърнаха към палатковите лагери. Някои от „екскурзиантите“ започнаха да се връщат отново в България.

И от двете страни политическите трупаха дивиденкти за сметка на обикновените хора.

Като екстрадирани семейството на Елез и Хасан настаняха в общинско жилище в Анкара, приеха децата в елитни училища. Обстойният медицински преглед установи множество травми и начало на психическо заболяване у Хасан вследствие на жестоките побоища. Измъчваше го тежка форма на параноя, страх го беше от всички и всичко. Турското правителство им отпусна известна сума и пое лечението му в реномирана болница за една година. В замяна бе дължен да се отзовава винаги, когато специалните служби имаха нужда от него. Те изсмукваха от него последните сили и капки разум, които българските служби не бяха успели. Елез много добре осъзнаваше положението, в което се намираха, затова предложи да се върнат в България. Децата много се зарадваха, но съпругът ѝ не гаде и дума да се издума. Роднините им, които останаха в България, от завист влязоха в къщата им в селото и я ограбиха, малко по-късно в нея настаняха циганско семейство, което правеше медни таби и ги продаваше.

Кошмари измъчваха Хасан. Нощно време заспиваше под влияние на лекарствата, през деня страхът го мъчеше повече, особено когато времето бе мрачно. Имаше дни, в които рано сутрин излизаше на терасата, заставаше точно пред изгрев слънце и се мъчеше да си представи живота си преди ареста. Като далечна приказка, от която и той е бил част някога. Красива и топла. Насред прекрасното видение нощта на ареста изплуваше с цялата си гро-

зота и ужас, започваше да го боли навсякъде, притъмняваше пред очите му и той влизаше вътре, като заключваше всички врати и прозорци. Въпросът „Ами ако бях подписал декларацията и не бях ударил войника?“ го измъчваше най-много. Сигурно щяха да го пуснат заедно с останалите мъже от селото и нямаше той и семейството му да преживеят всичко това. Не можеше да си прости, не можеше да погледне Елез и децата в очите.

Елез бе голямата любов в живота му, жената, в която винаги е бил влюбен, чиито весел смях и дълбок чист поглед изплуваха пред него в моментите на свестявания след изтезанията. Така весело се смееше тя, така чисто гледаше преди ареста му. Нито един укорен поглед, нито една обвиняваща дума не отправи към него, само го успокояваше и уверяваше, че всичко ще си гоиде на мястото, че така им било писано. Дали го обичаше както преди, той не смееше да попита, а и нямаше това право, за каква любов можеше да става въпрос, когато се грижеше за него като майка. Но тя не го изостави, макар че можеше, сподели участта му, значи все още го обича.

V

Семейството на Хасан и Елез се бе събрало на обяд. Отбелязваха годишнина от екстрадирането. Вече говореха свободно и спокойно за всичко, преживяно в България и за онова, което ги посрещна в Турция, само не говореха за бъдещето. Животът ги бе научил да не мечтаят и грядят пясъчни кули. Те бяха семейство, но нямаха дом. Искаха само да се насладят на мига, в който всички се бяха събрали на една маса. Сплотеността и любовта им един към друг ги бяха спасили от историческите бури на съвременността. Хасан, отърсил се за миг от хватката на лудостта, се шегуваше и се смееше. Елез и децата го гледаха с удивление. За пръв път от злокобната януарска нощ на 1985 година Хасан се смееше и се шегуваше. В началото се уплаши от собствения си глас, но после му стана приятно, като че ли се събуди от тежък, продължителен сън. Смееше се с

пълно гърло, от сърце и като че ли му ставаше по-светло на душата.

Изведнъж сърцераздирателен вой и плач на жена ги стреснаха. Гласът идваше от горния апартамент. Втурнаха се вкупом към стълбището. Оказа се, че синът на съседката, който влезе в казармата преди шест месеца и когото всички познаваха и обичаха, заради веселия му и чист характер, бе загинал по време на сражение с кюрдски сепаратисти.

Болката на злощастната майка кълтеше в пространството на апартамента, виеше, излизаше навън и се сливаше с болката на другите майки, чиито синове също бяха загинали. Преди време ги изпратиха с курбан, песни и танци, сега ги посрещнаха в ковчези, покрити с националното знаме.

Елез бе дълбоко покрусена от случилото се, тя като майка можеше напълно да разбере злочестата жена. Често ходеше у тях, целият дом бе потънал в траур, но не можеше с нищо да помогне. Една натрапчива мисъл я мъчеше – ами ако убият и нейния син, нали и на него му предстои казарма? Зловеща мисъл, която не ѝ даваше покой.

Хасан отново потъна в рая на лудостта, безпомощен гледаше към Елез и се питаше, коя е тази жена, която се грижи така предано за него. Това бе единственият въпрос, който го мъчеше.

VI

След като завърши средното си образование, Хюсеин заяви пред майка си, че не иска да остава в Турция. Не искаше да продължи образованието си, нито да служи в армията, която щеше да го изпрати на фронта. Така и не успя да свикне в чуждата държава, не успя да разбере манталитета, начина на мислене. Не искаше да се върне и в България, тя отдавна не бе негова родина, а и нямаше дом, който да го приюти. Замина за Германия. Надяваше се да си намери добра работа, да се устрои и да вземе при себе си семейството си, за да си изградят дом, в който държавата няма да наднича и да се разпорежда.

Майка му и сестра му дълго плакаха след неговото заминаване. Трудно им беше да живеят без него. Той бе мъчаливата им опора.

Силата на Елез се прекърши, за съпруга си се грижеше вече по навик, но все така усърдно. Сега цялото ѝ внимание бе насочено към телефона. Дано, се обади синът ѝ, да чуе гласа му, да разбере, че е добре. Молитвите ѝ бяха отпращени най-вече за него.

Мукадес не беше нито щастлива, нито нещастна, не мечтаеше, не гредеше илюзии, никога не беше се влюбвала, никога никога не беше я обичал. Живееше ден за ден и чакаше вести от брат си и той се обади, каза, че е намерил много хубава къща с малко дворче в един малък, приятен немски град, далеч от шума и суетата на големите центрове. Известна сума пари бе успял да спести и с нейните щяха да стигнат да я купят. За пореден път всички заедно щяха да се опитат да заживеят като семейство, което си има дом – уютен и само техен. Мукадес се надяваше там, в чуждата държава, да намери хора, с които да разговаря и дори да си купи зайче, което да прилича на нейното, което бе принудена да остави в България.

Всичко беше готово за заминаването за Германия, когато в последните дни, преди да напусне работа в шивашкия цех, в обедната почивка я потърси един непознат. Стресна се – непознатите мъже в нейния живот идваха само да съобщят поредното разпореждане на държавата, но този път новината се оказа невероятна – организираше безплатна екскурзия до България, на всичкото отгоре щеше да ѝ даде и пари, условието бе да участва в изборите в нейното село и да гласува за този, който той ѝ каже. Идеше ѝ да изкреци от радост, но не показа никаква външна реакция. Само го помоли да изчака с отговора си до следващия ден, за да се посъветва с майка си. Мъжът се съгласи.

Прибра се много рано от работа и както много отдавна не беше се случвало, извика радостно още от вратата:

– Мамо, майчице, да знаеш какво ми се случи днес? –

Елез, пребледняла от тревога, с нетърпение чакаше развълнуваната си дъщеря да се успокои и да каже новината. – Мамо, отивам на екскурзия в България! – Опитваше се да разкаже, но толкова голямо бе възмущението ѝ, че не успяваше да произнесе докрай думите си.

Елез обаче я разбра, практиката да превозват български емигранти на избори в България съществуваше не от вчера, но тъй като те живееха в Анкара, където от тяхното село нямаше никого или поне те така си мислеха, го този момент никога не беше ги потърсил. Тя със сигурност щеше да откаже – не искаше да се връща към миналото си, което сякаш изчезна, след като се качи в самолета в далечната 1989 година. Но не спря дъщеря си. И как да я спре, нямаше правото да ѝ отнема спомените. Осъзнаваше целия абсурд, в който живееха.

Мукадес пътуваше към своето минало в автобус, пълен с хора, сред които сигурно имаше и роднини. Но тя не искаше с никого да говори. Спомените ѝ оживяваха, съзри напирата, но не беше време за съзри. Връщаше се, за да запечата в паметта и сърцето си останките от детството си, да се прости с всичко родно, да се примири със себе си, за да има сили да оцелее в поредната чужда държава.

Александър Перентиус ПРИ АДЕЛА

– Тук сме, за да се срещам с Адела – смело отсече Сам на двамата прекалено едри пазачи на входа, в подземното, водещ към храма на демона. Те се отместиха и им сториха път. Тримата продължиха надолу през тесния и влажен тунел от камък.

– Това бяха обикновени хора, при това без сили. Защо не казаха нищо за меча? – зачуди се Агора.

– Може би на края на тунела ще има и някой за нас? – сподели Сам.

– Но те не „виждат“ откъде знаят, че и ние не сме обикновени хора? Защо ни пуснаха? – включи се и Вакрил.

– Споменахме името на демона, дори и да ни вземат за хора, това е достатъчно – разясни Агора.

– „Да ни вземат за хора“, още не мога да свикна с изразите ти – засмя се Сам, смехът го успокояваше, за пръв път щеше да се изправи пред демон.

Можеше това да е последният му ден на съществуване. Стотици пъти го бе премислял, ако сега загине, нямаше да има съд, Ад, Рай, прераждане. Преди да разбере за тези неща, дилемата му даваше надежди. Дали има живот след смъртта? Но сега, като се замислеше, отново имаше дилема, която да му дава надежди – с какъв ли меч щеше да го поразят, единици от демони умееха да създават бял меч. Нали така пишеше в книгата! Дали Агора не го бе наплашила, че това не е вярно, само за да го накара да тренира по-здраво? Нямахше повече време за размисли, така бе и по-добре. Те само го разконцентрираха, замъглявайки съзнанието му. Пред тях изникнаха каменни порти, които вече наистина загатваха, че крият нещо демонско зад себе си. Не заради типичния им готски стил, украсени с уродливи същества, проядени от корозия. А заради пламтящия

червен печат на тях. Това им бе добре познат символ от страниците на книгата, не позволяващ преминаването на безплътните райски сили. Но не възпирац тях, те като хора не можеха да бъдат спрени нито от демонска, нито от архангелска магия. Само от човешка, която бе неподвластна на другите същества.

– Е това е, пригответе се! – задиша тежко Сам.

– Ооо, моля ти се! – Агора блъсна вратите. Те се разтвориха и я пропуснаха в разкрилата се зала.

Двамата я последваха. Сам не можа да скрие изумлението си при вида на изплувалата гледка. В по-голямата си част просторната зала бе запълнена от кръгло езеро. Пълно не с вода, а с чернилка, подобна на катран. По-точно на катранено одеяло, пленило хора под себе си. Души безуспешно мъчещите се да изплуват, да пробият навън, очертавайки силуетите си в лъщящата му повърхност. Ръцете им, голите им тела, главите им и лицата им. Лицата им, изкривени от агония, се отпечатваха на чернилката, сетне пак потъваха в нея, тихо, безмълвно, като балет без музика.

Езерото имаше четири бряга с формата на полумесеци. На единия бяха те, на входа, пред мраморно бял мост сътворен от преплетени кости. На срещуположния бряг, на другия край на моста, бе демонът Адела. Изяцна полугола жена, облечена в червена кожа, ограна от собствените ѝ противници. Момиче в разцвета на човешкото тяло, в което се бе наместила. С дълга черна коса, стигаща до краката ѝ. С черни лукави очи и с жадни устни. Жадни, но не за любов или вино, а за живот, плът и дух. Седеше в трон, също направен от кости, пак от враговете ѝ, обшит с червен плюш. От кости и плюш бяха и сепаретата за ближните ѝ, разположени от двете ѝ страни. На тях бяха насядали аристократични демони ползващи се с милостта на господарката си. Не всички бяха гревни и силни. В обкръжението на демона се влизаше не по един начин... Младата и здрава мъжка плът и сексапилно изваяните женски тела, едва загърнати от еротично бельо или къс червен плат, застанали в близост до нея и положили ръце върху

развратното ѝ тяло, подсказваха кой е най-практикуваният. В кръга ѝ имаше и хора, хубави момчета и момичета, малки агънца, които, макар и не продали душата си, слушеха на демона и се радваха на „благословията“ му.

– Тук съм да говоря с Агела – продължи твърдо тя. Гласът ѝ върна концентрацията на Сам и тримата, водени от вещицата, закрачиха по моста напред. Преминавайки по него, Сам отново се унесе в гледката. На двата бряга встрани от тях имаше поне стотина голи човеци от различна възраст, пол, вид и статут. Заедно се бяха отдали на безумна оргия, млади момчета със стари баби, невръстни момичета с прошарени старци, не подбираха нито по вид, нито по пол. Насилници издевателстваха над жертвите си. Наркотици се предаваха като бонбони на Свети Валентин. Хората, омаяни от опиатите правеха това, което можеха да направят, знаейки, че смъртта им е на близо. Отдаваха се на най-първичните, животинските си желаня. Движеха се мудно и в едно, една маса, сякаш червец, налазили по измършавяла тъкан, хаотично, но и някак в синхрон. Изведнъж младо момиче, на не повече от двайсет и пет, се откъсна от цялото и се свлече по брега. Момчето, което беше с нея, не обърна дори поглед към тялото ѝ. Премина към следващата свободна плът, докато тя се свлече, все още жива, в чернилката. Още преди тялото ѝ да навлезе докрай, течността я обви и сякаш с ръце я завлече към дълбините си. Сам отново отвърна поглед. Два демона – също здрави мъже, облечени в черна кожа – разпалиха мечовете си и застанаха от двете страни в края на моста. Тримата спряха, още бяха над чернилката, може би демоните щяха да я използват като оръжие.

– Какво търсите тук, деца райски. Подбирайте гумите си внимателно, тук няма кой да ви помогне?! – запита ги спокойна Агела.

– Искаме да откупим една душа – смело пристъпи Сам. Агора се изненада от акта му. – Искаме душата на Иван!

– Че какво могат да ми предложат трима изкупителя срещу една човешка душа? Ако е познание, ще да е голямо, ако е реликва, ще да е ценна. Какъв е този меч у теб, откъде е?

– Имаме това – Агора извади шишенцето с ангелските съзъи и то заблестя, контрастирайки на заобикалящия ги отпътенък на смърт, мъка, огън и кръв.

– И това го видях. Но за какво ми е, такова количество ще стигне да повали едва двестагодишен демон. Надявам се, не сте ги взели, за да ме заплашвате с тях. Самият акт щеше да е повече от обиден – присмя им се демонът.

– Права си, за теб не биха стигнали. Но за друго... – усмихна се Агора.

– Дръжте ги! – Агела скокна от трона си и се понесе към тях.

Двата демона отстрани на моста също се устремиха към изкупителите. Сам и Вакрил пристъпиха пред Агора, възпламениха мечовете си и пресрещнаха демоните в умела схватка. Вещицата отвори шишенцето и го запрати в чернилката.

– Нееее! – провикна се Агела, яростта и червеният огън я бяха обзели, изваждайки наяве уродливото ѝ лице. Но вече беше твърде късно, светлосиният пламък плъзна скоростно по чернилката, прогаряйки я.

– Души, пленени в свобода, се устремете и демона ви поробител в пъкъла пратете – Агора изрече заклинанието. Освободените души излизаха от пламъците, помазвайки се със силата на ангелите. Бързайки да поразят поробителката им, преди пламъкът да стихне, стотици души се връзваха в Агела. Десетки в обкръжението ѝ. С помощта на духовете Сам и Вакрил победиха гарговете ѝ, и тримата изкупители пристъпиха уверено към отслабващата Агела. Пламъкът стихна, хора встрани загледаха тихо и безучастно как ще се развие съдбата им. Това бе всичко, което можеха да извлекат от съзъите, сега те бяха на ред. Агора възпламени мечата си и тримата пронизаха едновременно демона, останала без пламък, приковавайки я към трона ѝ.

– Ха-ха-ха, ха-ха-ха – геца ми, милите ми деца, планът ви бе добър, но, уви, силите ви не са достойни за мен – Агела се изправи.

Страх започна да избива в очите на изкупителите. Отзад им изскочи Иван, с едно движение извади металния меч от пазвата на Сам и отрязва главата на демона. Златните му символи засияха при допира на кръвта ѝ. Главата и падна на земята и се търколи в бялото езеро, така както се свличаха телата на жертвите ѝ – без грам внимание.

– Определено ще имам нужда от такъв. Не е като вашите, но пак ще свърши работа – продума Иван, изглеждаше някак странно за това, което бе преживял току-що. Освен че за пръв път бе убил (макар и тук убийството да се разглеждаше под доста по-различен ъгъл), се предполагаше, че за пръв път виждаше и мечовете на изкупителите и демоните. Нещо, което винаги буди неутोलим интерес. Беше жизнен и весел, не се притесняваше дори и от голотата си.

– Радвам се, че си жив. Но си опасно нагрусан. Ще трябва да го вземем с нас! – Сам прибра меча си, спътниците му го последваха. Оглежда се, всички хора се бяха втренчили в тях, но не както гледат някоя филмова или музикална звезда, а както се гледат спасители.

– Май ще трябва да вземем всички с нас – промълви Агора.

– Да и при това бързо, не се знае кога може да ни изненадат – отбеляза Вакрил.

– Но как ще изведем незабелязано всички тези голи хора? – запита Агора.

– Това е квартал, значи трябва да има и черква, а те имат грехи за нуждаещите се. Мисля, че ще се възползваме от новия си съюз – усмихна се Сам. – Хора, след малко ще ви изведем оттук. Договорът продаващ душите ви на демона, е унищожен, но душите ви са грешни за това, че са го заключили. Пред вас се открива нов път, може да се опитате да живеете праведно и да изкупите греховете си. Няма да ви лъжа, не всички ще идете в Рая! Но голяма част ще успеят! – дрогираната маса зяпаше Сам.

Някой го хвана за рамото, за да му стори път, мина през Сам и се провикна към зяпащата тълпа:

– Днес ни подариха свободата и живота. Нека този демон да не е последният посечен от ръката на жертвата си. Нека има още като нас. Ние може да не сме богопомазани воини, но можем да се бием, трябва ни само оръжие!

– Едно е да ги освободим, едно е да въоръжиш един човек, но сто вече няма да остане незабелязано. Архангелите не са като хората, за тях времето тече в пъти по-бавно. Още не са възприели дружбата с църквата, не са забравили и за книгата. А ти се поставяш в центъра на основаването на нов човешки орден. А знаем мнението за човешките войни, за независимостта им. Просто поставяш отново името си на дневен ред, а това не е никак добре, особено за хлапе като теб – предупреди го Агора.

– В моето време имаме една приказка „По-добре на хората в устата, отколкото в краката“ – Сам извади меча от пазвата си и го подаде на Иван. Той се усмихна, пое го и го вдигна високо. Тълпата изпадна в еуфория, радостните им, почти фанатични викове изпълниха залата.

– Надявам се знаеш какво правиш – промълви Агора, оглеждайки зеещата и подскачаща тълпа.

– И аз! – пророни Сам. – Отивам до черквата, вие останете тук да пазите.

– Я, кога зарадвава задачи? – сонна се Вакрил.

– Така е най-добре, ако има проблем, вие сте по-способни да се оправите – оправда се той.

– Върви! – кимна Агора.

Сам се затича през моста. Макар и късно, навън още имаше много хора. Сам се насочи към една възрастна жена.

– Къде е черквата? – изстреля той, без дори да каже „извинете“.

– Надолу, по улицата – посочи с ръка старицата, – голяма е, с градинка отпред, няма как да е пропуснеш, чадо.

Щом я стигна, Сам се доближи до портата и похлопа. Нищо не стана. Похлопа още по-силно.

– Кой е? – чу се плах глас отвътре.

– Аз съм изкупител, отвори!!

– Изкупител, нищо не продаваме! Върви си!

– Райски войн съм, отвори!
 – Райски войн друг път, нещо райско си пушил. Марш, че ще викна полиция!

Сам свали медальона си и го промуши под вратата:

– Вярвам символът ти е познат. Лично склучих договора с трите черкви. Сега отвори или сам ще вляза! – разгневи се Сам.

Младият монах вдигна златния медальон от земята:

– Пресвета майко, истина е! – паникьоса се той.

Сам още веднъж потропа с юмрук по вратата. Отчето побърза и я отвори.

– Процавай, войне райски – подаде му обратно медальона той. – Отец Пресян на твоите услуги, канонът повелява да направя всичко, за да допринеса за мисията ти! – приведе се той.

– Оу, чудесно! Трябват ми грехи за стотина души, както и превоз за грехите на няколко пресечки оттук.

– Дрехи ли?! – спогледа го отчето, очакваше какво ли не, но и че ще му иска грехи.

– Да, при това спешно, демоните може да се появят всеки момент.

– Демони! – потрепери отец Пресян. – „Май не трябва да се чудя за грехите“ – помисли си той. Оттук – отчето тръгна през храма, Сам го последва. Стигнаха до стаичките встрани на залата. – Това са кашоните с гаренията, имаме и бус на храма, с който караме вещите на нуждаещите се, неспособни да дойдат до обителта.

– Супер, хващай колкото можеш и тръгвай към буса – заръча Сам.

Отчето хвана премъком три кашона и се завлачи към изхода зад храма. Сам награби шест, купчината запречваше погледа му, но успя да последва монаха до буса. Направиха няколко курса, докато Сам не прецени, че са взели достатъчно грехи и се качи на шофьорското място.

– Скачай! – отвори и другата врата той.

– Но... демоните – дръпна се Пресян.

– Какво за тях?! – усмихна се Сам.

Отчето въздъхна и се качи в буса. Сам потегли, гумите

пребуксуваха. Возилото се изстреля покрай храма, зави по улицата и бясно се устреми към целта си.

Александра Джангева

БОТУШИ ЗА ДЕТЕТО НА ДЕМОКРАЦИЯТА

Годината е 1990-а. След време родителите ми разказват, че през въпросната зима, когато аз тръгвам на училище за пръв път, често ровят в една малка гървена паничка. Понякога не намират онези жълти стотинки за хляб, които не им достигат. Случвало се дори млякото в кухнята да хваща кора лед през нощта. Тежка зима, не за друго.

Аз самата съм отгледана като диво мече. Имало режим на тока, заради който като бебе съм прекарвала бая часове в стар овчи кожух. Даже първите изречения, дето съм ги сглобявала с изрязани гумички от вестника, са редени на свещ.

Но, годунките не прощават даже на добрите деца и през 2001 станах студентка. Преместих се в София, купих си едни евтини ботички за през зимата. Спомням си, че струваха 25 лева, по онова време си бяха госта пари. (Сега да изпиеш две-три бири с приятели и по едни пържени картопки за мезе те одират двайсетака.)

Ново яке не си взех, да не съм глезна. Две студентски зими изкарах със старото. Майка ми, от съобразителност, още в 9-и клас ми го купи по-големичко, та да го нося по-дълго. Разкошни времена бяха.

Почнах работа още на втория ден в университета. В стаята в Студентския град се прибирах само за да спя. Време за друго, покрай дежурствата и половинчатите лекции, нямаше.

От има-няма три години приличам на човек. Живея на квартира, наемът криво-ляво се търпи, със съквартирантката се дишаме.

До вчера.

Стягам се вечерта за работа: тефтери, грешки, ботушки.

И изведнъж – ядец. Чисто нови бяха тези ботуши, татко ми ги купи миналата зима. Обух ги два-три пъти, но се оказа, че пропускат. Досрамя ме да му призная. Какво ще го тревожа човека, не стига, че от години се издържам сама, мерак му беше да ми вземе поне нещо топло за зимата.

Снощи гледам една дупка зее на десния ботуш – от два метра се вижда. Срам ме хвана. Есенните ми обувки миналата седмица също сдагоха багажа. Три години се държаха прилично, но подметките им се нацепиха, после там се намърдаха едни камъчета и като ходя, се чува джвак-джвак-джвак.

Нямах избор, изрових ботите отпреди 8 години. Връзките им за нищо не ставаха, сложих им нови. Вярно, черни, а ботите са кафяви, но на кого му греме. Гледам ги, горките, кожата зловещо напукана на няколко места, понарисувах ги с боя и положението се позамаза. На сутринта над чорапите нахлузих и едни найлонови торбички, че локвите нали само мене чакат.

Ето, затова уважавам заслугите на демокрацията за моето възпитание.

Спестовна съм, никога нищо не изхвърлям, живея здравословно и най-вече – честно! Макар че, правичката да си призная – едни нови ботуши няма да откажа. Нали ЕС ни праща разни помощи от време на време, сигурно се намират изостанали черни боти, 36-и номер...

Връзки си имам!